

VASILE NEMEȘ
GABRIELA FIERBINȚEANU

Dreptul contractelor civile și comerciale

Teorie, jurisprudență, modele

Ediția a 2-a, revizuită și adăugită

Editura
Hamangiu
2022

CUPRINS

CAPITOLUL I. CONTRACTUL DE VÂNZARE	1
<i>Secțiunea 1. Precizări prealabile</i>	1
<i>Secțiunea a 2-a. Contractul de vânzare, contract de referință și pentru alte raporturi contractuale</i>	1
<i>Secțiunea a 3-a. Noțiune și particularități</i>	2
<i>Secțiunea a 4-a. Caractere juridice</i>	3
<i>Secțiunea a 5-a. Forma și proba vânzării în raporturile comerciale</i>	6
<i>Secțiunea a 6-a. Părțile contractului de vânzare</i>	7
<i>Secțiunea a 7-a. Condiții de validitate</i>	9
§1. Capacitatea de a contracta	9
1.1. Noțiune și caracteristici	9
1.2. Capacitatea de a contracta/vinde în cazul persoanelor juridice	10
1.3. Reprezentarea persoanei juridice la încheierea contractului	11
§2. Incapacități speciale	12
2.1. Incapacitățile de a cumpăra	12
2.1.1. Incapacitatea de a cumpăra drepturi litigioase	12
2.1.2. Incapacitatea de a cumpăra a mandatarilor	13
2.1.3. Incapacitatea părinților, tutorelui, curatorului, administratorului provizoriu	15
2.1.4. Incapacitatea funcționarilor publici, judecătorilor-sindici, practicienilor în insolvență, executorilor, precum și a altor asemenea persoane	16
2.1.5. Incapacitatea/circumstanțierea în cazul anumitor categorii de persoane juridice	16
2.2. Incapacități de a vinde	17
§3. Consimțământul	18
3.1. Noțiune	18
3.2. Promisiunea unilaterală de vânzare	18
3.3. Promisiunea unilaterală de cumpărare	20
3.4. Dreptul de preempțiune	20
3.4.1. Noțiune și reglementare	20
3.4.2. Natura juridică	24
3.4.3. Concursul între preemptori	25
3.4.4. Pluralitatea de bunuri vândute	26
3.4.5. Notarea dreptului de preempțiune	26
3.4.6. Exercițarea dreptului de preempțiune în cadrul executării silite	27
3.4.7. Efectuarea demersurilor privind exercitarea dreptului de preempțiune	27
3.4.8. Caracterele dreptului de preempțiune	28
3.5. Promisiunea bilaterală de vânzare	28
3.6. Pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract	30
3.7. Încheierea promisiunii de vânzare prin mandatar	36
3.8. Pactul de opțiune	37
§4. Obiectul	40
4.1. Noțiune și reglementare	40
4.2. Bunul vândut	41
4.2.1. Bunul vândut trebuie să fie în circuitul civil	41
4.2.2. Bunul vândut trebuie să existe sau să poată exista	42
4.2.3. Bunul vândut trebuie să fie licit și moral	43
4.2.4. Bunul să fie determinat sau determinabil	43

4.3. Prețul	44
4.3.1. Prețul trebuie stabilit în bani	44
4.3.2. Prețul și moneda de plată în vânzările comerciale	45
4.3.3. Modalitatea de plată a prețului	45
4.3.4. Prețul trebuie să fie determinat sau determinabil	46
4.3.5. Prețul trebuie să fie real și serios	49
§5. Cauza	53
<i>Secțiunea a 8-a. Interpretarea clauzelor vânzării</i>	55
<i>Secțiunea a 9-a. Efectele contractului de vânzare</i>	56
§1. Obligațiile vânzătorului	57
1.1. Transmiterea proprietății bunului sau transmiterea dreptului vândut	57
1.1.1. Noțiune și reglementare	57
1.1.2. Împlinirea unui termen suspensiv	58
1.1.3. Obligația afectată de o condiție suspensivă	58
1.1.4. Vânzarea bunurilor de gen	59
1.1.5. Vânzarea după mostră sau model	59
1.1.6. Vânzarea în cazul obligațiilor alternative	59
1.1.7. Vânzarea în bloc a bunurilor	60
1.1.8. Vânzarea bunurilor viitoare	60
1.1.9. Vânzarea pe încercate	61
1.1.10. Vânzarea pe gustate	61
1.1.11. Vânzarea cu rezerva proprietății	62
1.1.12. Vânzarea bunului altuia	62
1.1.13. Riscul pieirii fortuite a lucrului vândut	65
1.1.14. Particularitățile riscului pieirii bunului în vânzările comerciale	66
1.2. Obligația de predare a bunului vândut	67
1.2.1. Noțiune și reglementare	67
1.2.2. Predarea accesoriilor bunului	67
1.2.3. Locul predării	69
1.2.4. Cheltuielile de predare	69
1.2.5. Momentul predării	69
1.2.6. Starea bunului vândut	70
1.2.7. Viciile aparente	70
1.2.8. Sancțiunea nerespectării obligației de a preda bunul	72
1.3. Garanția contra evicțiunii și contra viciilor bunului	74
1.3.1. Garanția contra evicțiunii	74
1.3.1.1. Noțiune și reglementare	74
1.3.1.2. Evicțiunea care provine din fapta unui terț	75
1.3.1.3. Evicțiunea ce provine din fapta imputabilă vânzătorului	77
1.3.1.4. Beneficiarii garanției pentru evicțiune	78
1.3.1.5. Modalitatea în care operează garanția și răspunderea pentru evicțiune	79
1.3.1.6. Evicțiunea totală	80
1.3.1.7. Evicțiunea parțială	82
1.3.1.8. Modificarea sau înlăturarea garanției pentru evicțiune prin convenția părților	83
1.3.2. Garanția contra viciilor bunului vândut	84
1.3.2.1. Noțiune și reglementare	84
1.3.2.2. Condiții	88
1.3.2.2.1. Viciul trebuie să fie ascuns	88
1.3.2.2.2. Viciul sau cauza lui să fi existat la data predării bunului	89
1.3.2.2.3. Viciul trebuie să fie grav	90
1.3.2.2.4. Viciul trebuie să se ivească în cadrul perioadei de garanție	91
1.3.2.3. Efectele și întinderea răspunderii vânzătorului pentru vicii	92
1.3.2.3.1. Dreptul de opțiune al cumpărătorului	92

1.3.2.3.2. Viciile care nu afectează toate bunurile vândute și întinderea garanției	95
1.3.2.4. Modificări convenționale ale obligației de garanție pentru vicii	96
1.3.2.5. Acțiunea în răspundere pentru vicii ascunse	96
1.3.2.6. Garanția pentru buna funcționare	97
1.3.2.7. Răspunderea vânzătorului pentru calitatea produselor în termenul de garanție și în termenul de valabilitate	99
1.3.2.8. Răspunderea pentru calitatea produselor în cadrul duratei medii de utilizare	99
1.3.2.9. Răspunderea vânzătorului pentru conformitatea produselor	100
1.3.2.10. Răspunderea vânzătorului pentru produsele cu defecte	100
§2. Obligațiile cumpărătorului	101
2.1. Obligația de plată a prețului	101
2.1.1. Locul și data plății prețului	102
2.1.2. Dobânzile asupra prețului	103
2.1.3. Particularitățile plății prețului în vânzările comerciale	104
2.1.4. Suspendarea plății prețului	105
2.1.5. Garantarea creanței prețului	105
2.1.5.1. Privilegiul vânzătorului	106
2.1.5.2. Ipoteca legală	106
2.1.5.3. Dreptul de retenție	106
2.1.6. Sancțiunea neplății prețului	106
2.1.7. Plata dobânzilor și penalităților	108
2.1.8. Efectele rezoluțiunii față de terți	109
2.2. Obligația de a prelua lucrul vândut	110
2.2.1. Noțiune și reglementare	110
2.2.2. Constatarea viciilor aparente cu prilejul preluării/primirii bunurilor	111
2.2.3. Îndeplinirea formalităților privind transferul dreptului de proprietate asupra bunurilor cumpărate	112
2.2.3.1. Precizări prealabile	112
2.2.3.2. Transferul dreptului de proprietate	112
2.2.4. Opozabilitatea vânzării	115
2.2.5. Încheierea unei polițe de asigurare	115
2.3. Obligația de a suporta cheltuielile vânzării	116
<i>Secțiunea a 10-a. Reguli speciale aplicabile vânzării de imobile</i>	116
§1. Domeniu de aplicare	116
§2. Vânzarea imobilelor fără indicarea suprafeței	116
§3. Vânzarea unei suprafețe dintr-un teren mai mare	118
§4. Vânzarea unui imobil determinat cu indicarea suprafeței	118
§5. Acțiunea estimatorie și acțiunea în rezoluțiune	119
§6. Vânzarea a două fonduri cu precizarea întinderii fiecăruia	119
§7. Vânzarea terenurilor forestiere	119
<i>Secțiunea a 11-a. Varietăți de vânzare</i>	119
§1. Vânzarea moștenirii	120
1.1. Noțiune și reglementare	120
1.2. Obligațiile părților	120
1.3. Bunurile de familie	122
1.4. Formalitățile de publicitate	122
§2. Vânzarea cu opțiune de răscumpărare	122
2.1. Noțiune și reglementare	122
2.2. Exercițarea opțiunii de răscumpărare	124
2.3. Vânzarea cu pact de răscumpărare și contractul de report	125
2.4. Situația particulară a bunului aflat în coproprietate, când vânzarea cu opțiune de răscumpărare are ca obiect o cotă dintr-un bun	126

§3. Vânzarea cu plata prețului în rate și rezerva proprietății	126
3.1. Noțiune și reglementare	126
3.2. Neplata ratelor	127
3.3. Rezoluțiunea contractului	127
<i>Secțiunea a 12-a. Vânzarea drepturilor litigioase</i>	129
<i>Secțiunea a 13-a. Vânzarea în afara spațiilor comerciale</i>	129
<i>Secțiunea a 14-a. Vânzarea fondului de comerț</i>	129
<i>Secțiunea a 15-a. Vânzarea proprietății periodice</i>	130
<i>Secțiunea a 16-a. Unele aspecte privind raporturile de vânzare în procedura insolvenței</i>	131
§1. Noțiune și reglementare	131
§2. Promisiunea bilaterală de vânzare	131
§3. Vânzarea cu clauza privind rezerva dreptului de proprietate	133
§4. Vânzarea cu plata prețului în rate	133
§5. Bunurile aflate în tranzit	133
§6. Exercițarea dreptului de preempțiune în procedura insolvenței	133
<i>Secțiunea a 17-a. Încetarea contractului de vânzare</i>	134
<i>Secțiunea a 18-a. Grupul de contracte privind vânzarea comercială</i>	134
§1. Noțiune	134
§2. Principalele contracte privind vânzarea-cumpărarea comercială	135
§3. Corelația contractelor din grupul convențional cu operațiunile de vânzare comercială	136
§4. Principalele efecte juridice ale grupului convențional de contracte aferent vânzării-cumpărării comerciale	137
§5. Răspunderea versus suportarea riscului în cazul grupului convențional de contracte	137
5.1. Precizări prealabile	137
5.2. Transmiterea proprietății	137
5.3. Suportarea riscurilor	138
§6. Diferența dintre suportarea riscului pieirii și răspunderea pentru deteriorare/distrugere	138
CAPITOLUL II. CONTRACTUL DE SCHIMB	140
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	140
<i>Secțiunea a 2-a. Promisiunea de schimb</i>	141
<i>Secțiunea a 3-a. Garanția pentru evicțiune și pentru vicii</i>	143
<i>Secțiunea a 4-a. Predarea și transmiterea proprietății</i>	143
<i>Secțiunea a 5-a. Caractere juridice</i>	144
<i>Secțiunea a 6-a. Schimbul de imobile</i>	145
<i>Secțiunea a 7-a. Încetarea contractului de schimb</i>	147
CAPITOLUL III. CONTRACTUL DE FURNIZARE	149
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	149
<i>Secțiunea a 2-a. Regimul juridic</i>	150
<i>Secțiunea a 3-a. Caractere juridice</i>	152
<i>Secțiunea a 4-a. Delimitarea contractului de furnizare de alte contracte</i>	153
§1. Delimitarea contractului de furnizare de contractul de vânzare	153
§2. Delimitarea contractului de furnizare de contractul de comision	154
§3. Delimitarea contractului de furnizare de contractul de antrepriză	154
§4. Delimitarea contractului de furnizare de contractul de prestări servicii	154
<i>Secțiunea a 5-a. Elementele definitorii ale contractului de furnizare</i>	154
<i>Secțiunea a 6-a. Obiectul contractului de furnizare</i>	155
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de furnizare</i>	155
§1. Obligațiile furnizorului	156
1.1. Transmiterea dreptului de proprietate asupra bunurilor furnizate	156
1.2. Predarea bunurilor și prestarea serviciilor	156
1.2.1. Noțiuni generale	156
1.2.2. Subcontractarea furnizării	157

1.2.3. Consecințe juridice ale nepredării bunurilor ce constituie obiect al contractului de furnizare	158
1.3. Suportarea riscului pierii bunurilor până în momentul predării	159
1.4. Predarea către transportator	159
1.5. Obligația de garanție contra evicțiunii	159
1.6. Obligația de garanție contra viciilor bunurilor furnizate	160
§2. Obligațiile beneficiarului	160
2.1. Preluarea bunurilor/recepția serviciilor	160
2.2. Plata prețului produselor sau serviciilor	161
<i>Secțiunea a 8-a Clauzele abuzive în contractul de furnizare</i>	162
<i>Secțiunea a 9-a. Penalitățile de întârziere</i>	164
<i>Secțiunea a 10-a. Încetarea contractului de furnizare</i>	165
CAPITOLUL IV. CONTRACTUL DE REPORT	166
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	166
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	168
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile contractului</i>	169
<i>Secțiunea a 4-a. Forma contractului</i>	169
<i>Secțiunea a 5-a. Comparație cu alte contracte. Vânzarea cu pact de răscumpărare, fiducia, factoringul</i>	169
§1. Reportul și vânzarea cu pact de răscumpărare	170
1.1. Asemănări	170
1.2. Deosebiri	170
§2. Reportul și fiducia	171
§3. Reportul și factoringul	171
<i>Secțiunea a 6-a. Efectele juridice ale contractului de report</i>	172
§1. Obligația reportatorului de a exercita opțiunea	172
§2. Efectuarea de vărsăminte asupra titlurilor	172
§3. Drepturile accesorii	173
§4. Exercițarea drepturilor specifice titlurilor și valorilor mobiliare față de emitenții acestora	173
<i>Secțiunea a 7-a. Lichidarea reportului</i>	174
CAPITOLUL V. CONTRACTUL DE LOCAȚIUNE	175
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	175
<i>Secțiunea a 2-a. Durata contractului de locațiune/locațiunii</i>	175
<i>Secțiunea a 3-a. Obiectul locațiunii</i>	176
<i>Secțiunea a 4-a. Caractere juridice</i>	177
<i>Secțiunea a 5-a. Condiții de validitate</i>	178
§1. Consimțământul părților	178
§2. Capacitatea părților	181
§3. Obiectul contractului	182
3.1. Lucrul închiriat	182
3.2. Chiria	183
§4. Forma contractului de locațiune	184
<i>Secțiunea a 6-a. Efectele contractului de locațiune</i>	186
§1. Obligațiile locatorului	186
1.1. Obligația de predare a bunului dat în locațiune	187
1.2. Obligația menținerii bunului în stare corespunzătoare de folosință pe toată durata locațiunii	188
1.3. Obligația de a asigura folosința liniștită și utilă pentru locatar	191
1.4. Garanția împotriva tulburărilor de drept și de fapt	192
1.5. Garanția pentru viciile bunului	193
§2. Obligațiile locatarului	194
2.1. Obligația de a lua în primire lucrul	194

2.2. Obligația de plată a chiriei	194
2.3. Obligația de a folosi lucrul cu prudență și diligență	196
2.4. Obligația de restituire a bunului	198
2.4.1. Restituirea bunului, răspunderea locatarului și situația îmbunătățirilor aduse bunului de către locatar	198
2.4.2. Evacuarea locatarului	201
Secțiunea a 7-a. Sublocațiunea și cesiunea locațiunii	205
§1. Noțiune și reglementare	205
§2. Sublocațiunea	205
§3. Cesiunea contractului de locațiune	206
Secțiunea a 8-a. Încetarea contractului de locațiune	207
§1. Încetarea locațiunii prin denunțare unilaterală	207
§2. Încetarea locațiunii prin expirarea termenului și tacita relocațiune	208
§3. Încetarea locațiunii prin reziliere	210
§4. Încetarea locațiunii cauzată de imposibilitatea folosirii bunului	210
§5. Încetarea locațiunii prin desființarea titlului locatorului	211
§6. Încetarea locațiunii prin decesul părților	211
§7. Înstrăinarea lucrului închiriat prin acte <i>inter vivos</i>	212
§8. Încetarea locațiunii ca urmare a denunțării contractului de către practicianul în insolvență/în procedura insolvenței	213
Secțiunea a 9-a. Refuzul restituirii bunului la încetarea contractului de locațiune	213
CAPITOLUL VI. CONTRACTUL DE ANTREPRIZĂ	215
Secțiunea 1. Noțiune și particularități	215
Secțiunea a 2-a. Caractere juridice	216
Secțiunea a 3-a. Condiții de validitate	217
§1. Capacitatea	217
§2. Obiectul antreprizei	219
§3. Consimțământul	221
Secțiunea a 4-a. Particularitățile antreprizei privind serviciile și lucrările publice	222
Secțiunea a 5-a. Efectele contractului de antrepriză	224
§1. Obligațiile antreprenorului	224
1.1. Obligația de a executa lucrarea sau de a presta serviciul	224
1.2. Obligația de garanție pentru vicii ascunse	227
1.3. Obligația de informare și de predare a documentației	229
§2. Obligațiile beneficiarului	230
2.1. Obligația de plată a prețului	230
2.2. Obligația de a recepționa lucrarea	232
Secțiunea a 6-a. Încetarea contractului de antrepriză	234
§1. Decesul beneficiarului	235
§2. Decesul antreprenorului	235
§3. Rezoluțiunea sau rezilierea contractului imputabilă antreprenorului	236
§4. Rezoluțiunea sau rezilierea contractului imputabilă beneficiarului	237
Secțiunea a 7-a. Subantrepriza	237
Secțiunea a 8-a. Acțiunea directă a lucrătorilor	238
Secțiunea a 9-a. Particularitățile antreprizei pentru lucrări de construcții	239
§1. Noțiune și reglementare	239
§2. Eliberarea autorizației de construire	240
§3. Obligațiile părților în cadrul contractului	240
§4. Răspunderea pentru vicii	241
CAPITOLUL VII. CONTRACTUL DE ASOCIERE ÎN PARTICIPAȚIE	243
Secțiunea 1. Noțiune și reglementare	243
§1. Reglementare	243
§2. Unele aspecte privind noțiune asocierii în participație	243

<i>Secțiunea a 2-a. Obiectul asocierii în participație</i>	245
<i>Secțiunea a 3-a. Particularitățile contractului de asociere în participație</i>	246
§1. Considerații introductive	246
§2. Caracterul contractual al asocierii în participație	246
§3. Lipsa personalității juridice	247
3.1. Noțiuni	247
3.2. Consecințele lipsei personalității juridice	247
§4. Natura juridică a operațiunilor/activităților exercitate în regim de asociere în participație	248
<i>Secțiunea a 4-a. Caractere juridice</i>	249
<i>Secțiunea a 5-a. Forma contractului de asociere în participație</i>	250
<i>Secțiunea a 6-a. Asocierile imobiliare</i>	251
<i>Secțiunea a 7-a. Delimitarea asocierii în participație de alte instituții juridice</i>	252
§1. Delimitări	252
§2. Asocierea în participație și societatea reglementată de Legea nr. 31/1990	252
§3. Asocierea în participație și societatea simplă	253
§4. Asocierea în participație și contractul de schimb	254
<i>Secțiunea a 8-a. Principiile asocierii în participație</i>	254
§1. Principiul independenței juridice, comerciale și fiscale a fiecărui asociat	254
§2. Principiul reciprocității asistenței manageriale, juridice, de marketing și comerciale	255
§3. Principiul priorității operațiunilor specifice asocierii în participație	255
<i>Secțiunea a 9-a. Părțile contractului de asociere în participație</i>	255
<i>Secțiunea a 10-a. Efectele contractului de asociere în participație</i>	257
§1. Efectele contractului de asociere în raporturile dintre asociați	258
1.1. Aportul la asociere	258
1.2. Împărțirea beneficiilor și suportarea pierderilor	259
1.3. Clauzele leonine	260
1.3.1. Noțiune și reglementare	260
1.3.2. Regimul juridic al clauzei leonine	260
1.4. Criteriile de împărțire a beneficiilor și de suportare a pierderilor	261
1.5. Obligații specifice asociatului desemnat	262
1.5.1. Considerații introductive	262
1.5.2. Transferul sumelor de bani/bunurilor/beneficiilor către ceilalți asociați	262
1.6. Informarea reciprocă privind mersul/derularea/realizarea obiectului/scopului asocierii	263
§2. Efectele juridice ale asocierii în participație față de terți	263
§3. Răspunderea asociatului administrator față de ceilalți asociați	265
<i>Secțiunea a 11-a. Încetarea contractului de asociere în participație</i>	266
<i>Secțiunea a 12-a. Regimul fiscal al operațiunilor specifice asocierii în participație</i>	266

CAPITOLUL VIII. CONTRACTUL DE TRANSPORT 269

<i>Secțiunea 1. Noțiuni generale</i>	269
§1. Noțiune și reglementare	269
§2. Caractere juridice	269
§3. Părțile contractului	270
§4. Forma și proba contractului	271
§5. Modalități de transport	272
§6. Încetarea contractului	272
<i>Secțiunea a 2-a. Contractul de transport de bunuri</i>	273
§1. Reglementare	273
§2. Documentele de transport	273
2.1. Precizări prealabile	273
2.2. Întocmirea documentelor de transport	274
2.3. Forma și conținutul documentelor de transport	274

2.4. Consecințe de ordin fiscal/administrativ ale lipsei/necorespunderii documentelor de transport	275
2.5. Categorii de documente de transport și efectele acestora	276
§3. Efectele contractului de transport de bunuri	277
3.1. Obligațiile transportatorului	277
3.1.1. Obligația de a efectua transportul	277
3.1.1.1. Obligația de a transporta bunurile predate pentru transport până la destinație	277
3.1.1.2. Substituirea transportatorului	277
3.1.1.3. Retragerea bunurilor și modificarea transportului/contractului	278
3.1.1.4. Suspendarea transportului și contraordinul	280
3.1.2. Obligația de predare a bunurilor transportate	281
3.1.3. Răspunderea transportatorului pentru prejudiciile cauzate	282
3.1.3.1. Răspunderea transportatorului	282
3.1.3.2. Limita/cuantumul despăgubirilor	284
3.1.3.3. Răspunderea pentru întârzierea transportului	286
3.1.3.4. Criterii privind stabilirea prejudiciilor	287
3.1.3.5. Cauze speciale de exonerare de răspundere	288
3.1.3.6. Răspunderea în cazul transportului succesiv sau combinat	289
3.1.4. Asigurarea răspunderii/bunurilor transportate	291
3.1.4.1. Precizări prealabile	291
3.1.4.2. Asigurarea de răspundere a transportatorului	292
3.1.4.3. Asigurarea bunurilor transportate	293
3.1.5. Alte prestații	294
3.2. Obligațiile expeditorului	295
3.2.1. Predarea bunurilor și a documentelor de transport	295
3.2.2. Ambalajul bunurilor transportate	296
3.2.3. Plata prețului, a cheltuielilor privind transportul și despăgubirea transportatorului	298
3.2.4. Prescripția în materia transporturilor	299
3.2.5. Despăgubirea transportatorului	300
3.3. Obligațiile destinatarului	302
2.3.1. Constatarea stării bunului	302
2.3.2. Plata sumelor datorate transportatorului	303
<i>Secțiunea a 3-a. Contractul de transport de persoane și bagaje</i>	304
§1. Conținutul obligației de a transporta	305
§2. Obligații ale părților	305
§3. Răspunderea pentru persoana călătorului	305
§4. Răspunderea pentru bagaje și alte bunuri	306
§5. Transportul succesiv sau combinat	307
§6. Cedarea drepturilor călătorului	307
<i>Secțiunea a 4-a. Contractul de transport aerian intern și internațional</i>	307
§1. Noțiuni și reglementare	307
§2. Documentele de transport	308
§3. Modificarea transportului	309
§4. Predarea mărfurilor	309
§5. Răspunderea transportatorului	309
§6. Modalitatea de valorificare/acoperire a prejudiciilor	314
CAPITOLUL IX. CONTRACTUL DE MANDAT	318
<i>Secțiunea 1. Noțiune</i>	318
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile mandatului</i>	319
<i>Secțiunea a 3-a. Caractere juridice</i>	320
<i>Secțiunea a 4-a. Corelația mandatului cu alte contracte</i>	322
§1. Intermedierea și contractul de muncă	322

<i>Secțiunea a 5-a. Mandatul cu reprezentare</i>	323
§1. Noțiune și particularități	323
§2. Obiectul contractului	325
§3. Forma și întinderea contractului	326
§4. Mandatul aparent – aspecte particulare în cazul persoanelor juridice care au obligația de înregistrare în registrul comerțului	328
§5. Sancțiunea încheierii actului cu depășirea limitelor mandatului sau în lipsa unui mandat	333
§6. Întinderea mandatului	334
§7. Actele accesorii mandatului	336
§8. Durata și dovada contractului	336
§9. Dovada mandatului	337
§10. Efectele contractului	338
10.1. Efectele mandatului între părți	338
10.1.1. Obligațiile și drepturile mandatarului	338
10.1.1.1. Obligația de a îndeplini mandatul/depășirea limitelor mandatului	338
10.1.1.2. Obligația de informare	341
10.1.1.3. Obligația de a da socoteală	342
10.1.1.4. Obligația de conservare a bunurilor/acțiunilor	342
10.1.1.5. Obligația de restituire a sumelor de bani și a dobânzilor aferente	342
10.1.1.6. Îndeplinirea obligațiilor asumate personal de către mandatar și excepția substituirii unei alte persoane în executarea contractului	344
10.1.1.7. Dreptul de retenție al mandatarului	345
10.1.1.8. Răspunderea mandatarului	345
10.1.2. Obligațiile și drepturile mandantului	346
10.1.2.1. Asigurarea mijloacelor necesare îndeplinirii mandatului	346
10.1.2.2. Obligația de despăgubire a mandatarului pentru cheltuielile făcute și prejudiciile suferite	346
10.1.2.3. Obligația de plată a remunerației	346
10.2. Efectele mandatului față de terți	348
10.2.1. Efectele contractului între mandant și terți	348
10.2.2. Efectele contractului între mandatar și terți	348
§11. Încetarea mandatului	349
11.1. Cauze generale de încetare a mandatului	349
11.2. Cazuri specifice de încetare a mandatului	350
11.2.1. Revocarea mandatului de către mandant	350
11.2.2. Renunțarea mandatarului	353
11.2.3. Moartea, incapacitatea sau falimentul uneia dintre părți	353
11.3. Efectele încetării mandatului prin moarte, incapacitate sau faliment	354
<i>Secțiunea a 6-a. Mandatul fără reprezentare</i>	355
<i>Secțiunea a 7-a. Mandatul de ocrotire</i>	358
CAPITOLUL X. CONTRACTUL DE COMISION	360
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	360
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterul comercial al contractului de comision</i>	360
<i>Secțiunea a 3-a. Grupul de contracte specifice comisionului</i>	361
§1. Noțiune	361
§2. Importanța practică și eficiența economică a grupului de contracte creat în jurul contractului de comision	362
<i>Secțiunea a 4-a. Corelația contractului de comision cu alte contracte</i>	362
§1. Precizări prealabile	362
§2. Comisionul și contractul de mandat	363
§3. Comisionul și intermedierea	364
<i>Secțiunea a 5-a. Caractere juridice</i>	365

<i>Secțiunea a 6-a. Forma și proba contractului de comision</i>	366
§1. Forma și proba contractului de comision în reglementarea Codului civil	366
§2. Forma și proba contractului de comision din perspectiva reglementărilor fiscale	366
<i>Secțiunea a 7-a. Părțile contractului de comision</i>	369
§1. Reglementare	369
§2. Substituirea comisionarului și pluralitatea de comisionari	369
§3. Cumulul calității de comisionar cu cea de salariat	370
§4. Cumulul calității de comisionar cu cea de administrator al unei societăți comerciale	371
§5. Capacitatea părților	371
5.1. Noțiuni	371
5.2. Incapacități speciale	372
§6. Consimțământul părților	372
<i>Secțiunea a 8-a. Interpretarea contractului de comision</i>	373
<i>Secțiunea a 9-a. Obiectul contractului de comision</i>	373
<i>Secțiunea a 10-a. Efectele contractului de comision</i>	376
§1. Noțiuni	376
§2. Efectele comisionului în raporturile dintre comitent și comisionar	376
2.1. Obligațiile comisionarului	376
2.1.1. Încheierea actelor juridice cu terții	376
2.1.2. Vânzarea pe credit	377
2.1.3. Încheierea contractului cu sine însuși	378
2.1.4. Încheierea de contracte accesorii realizării obiectului comisionului	379
2.1.5. Exercițarea unor fapte materiale	380
2.1.6. Obligația de a da socoteală comitentului	380
2.1.7. Răspunderea comisionarului pentru faptele persoanei substituite	380
2.1.8. Plata dobânzilor pentru sumele nerestituite comitentului	381
2.2. Obligațiile comitentului	381
2.2.1. Plata remunerației (comisionului) comisionarului	382
2.2.2. Restituirea cheltuielilor făcute de comisionar	384
2.2.3. Repararea prejudiciilor suferite de către comisionar în exercitarea comisionului	385
§3. Efectele executării contractului de comision față de terți	385
§4. Transferul drepturilor/bunurilor de la comisionar către comitent	388
<i>Secțiunea a 11-a. Înțetarea contractului de comision</i>	388
<i>Secțiunea a 12-a. Regimul juridic al contractului de comision în caz de insolvență</i>	389
<i>Secțiunea a 13-a. Comisionarii vamali</i>	389
CAPITOLUL XI. CONTRACTUL DE CONSIGNAȚIE	391
<i>Secțiunea 1. Reglementarea, noțiunea, forma și proba contractului de consignație</i>	391
§1. Noțiuni și reglementare	391
§2. Caractere juridice	392
§3. Forma și proba contractului	393
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile și condițiile de validitate</i>	394
§1. Noțiuni și reglementare	394
§2. Consimțământul părților	395
§3. Capacitatea părților	395
§4. Obiectul contractului	396
<i>Secțiunea a 3-a. Efectele contractului de consignație</i>	397
§1. Obligațiile consignatarului	397
1.1. Predarea bunurilor mobile ce urmează a fi vândute	397
1.2. Plata remunerației convenite consignatarului	399
1.3. Restituirea cheltuielilor făcute de consignatar	400
§2. Obligațiile comitentului	401
2.1. Păstrarea și asigurarea bunurilor	401
2.2. Executarea mandatului dat de consignatar	402

2.3. Obligația de a da socoteală consignantului asupra îndeplinirii mandatului său	404
<i>Secțiunea a 4-a. Înțetarea contractului de consignație</i>	405
<i>Secțiunea a 5-a. Regimul juridic al contractului de consignație în caz de insolvență</i>	406
CAPITOLUL XII. CONTRACTUL DE EXPEDIȚIE	407
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	407
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile contractului</i>	408
<i>Secțiunea a 3-a. Caractere juridice</i>	410
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele contractului de expediție</i>	411
§1. Obligațiile expeditorului	411
1.1. Încheierea contractului de transport și respectarea instrucțiunilor comitentului privind transportul	411
1.2. Activitățile conexe	413
1.3. Substituirea expediționarului	415
1.4. Răspunderea pentru prejudiciile cauzate	416
§2. Obligațiile comitentului	418
2.1. Plata comisionului	418
2.2. Despăgubirea transportatorului	419
<i>Secțiunea a 5-a. Înțetarea contractului de expediție</i>	420
<i>Secțiunea a 6-a. Prescripția în raporturile juridice de expediție</i>	420
<i>Secțiunea a 7-a. Soluționarea litigiilor</i>	421
CAPITOLUL XIII. CONTRACTUL DE AGENȚIE	422
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	422
<i>Secțiunea a 2-a. Caracterele juridice și particularitățile contractului de agenție</i>	423
§1. Caractere juridice	423
§2. Exclusivitatea	424
§3. Clauza de neconcurență	424
<i>Secțiunea a 3-a. Forma și proba contractului</i>	426
<i>Secțiunea a 4-a. Deosebiriile dintre contractul de agenție și alte instituții</i>	428
§1. Precizări prealabile	428
§2. Agenția și mandatul/comisionul	428
§3. Agenția și intermedierea	429
§4. Agenția și agenții de asigurare	430
§5. Agenția și agenții de vânzare	430
§6. Agenția și agenții maritimi	431
<i>Secțiunea a 5-a. Elemente (de practică judiciară) definitorii pentru calificarea juridică a contractului de agenție</i>	432
<i>Secțiunea a 6-a. Părțile contractului</i>	433
<i>Secțiunea a 7-a. Obiectul contractului</i>	434
<i>Secțiunea a 8-a. Efectele contractului de agenție</i>	435
§1. Efectele contractului în raporturile dintre agent și comitent	435
1.1. Obligațiile agentului	435
1.2. Obligațiile comitentului	439
§2. Efectele față de terți	442
<i>Secțiunea a 9-a. Înțetarea contractului de agenție</i>	443
§1. Cazurile de încetare	443
1.1. Expirarea termenului	443
1.2. Denunțarea unilaterală	443
1.3. Rezilierea contractului	444
§2. Remunerații și despăgubiri datorate încetării contractului	445
2.1. Comisioanele	445
2.2. Indemnizațiile	445
2.3. Despăgubirile	447
<i>Secțiunea a 10-a. Teritorialitatea dreptului Uniunii Europene în contractele de agenție</i>	448

CAPITOLUL XIV. CONTRACTUL DE INTERMEDIERE	449
<i>Secțiunea 1. Noțiuni și caracteristici</i>	449
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	450
<i>Secțiunea a 3-a. Formarea contractului de intermediere</i>	451
§1. Noțiuni	451
§2. Obiectul contractului	452
§3. Părțile contractului	453
§4. Corelația contractului de intermediere cu alte contracte (calificarea juridică a intermediarii)	454
4.1. Contractul de intermediere și mandatul cu reprezentare	455
4.2. Contractul de intermediere și agenția	456
4.3. Contractul de intermediere și intermedierea în domeniul asigurărilor	457
4.4. Contractul de intermediere și antrepriza	458
§5. Forma contractului	460
5.1. Aspecte de drept comun	460
5.2. Forma contractului de intermediere din perspectivă fiscală	461
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele contractului de intermediere</i>	462
§1. Obligațiile intermediarului	462
1.1. Identificarea unui terț interesat de încheierea unui contract cu clientul și punerea lor în legătură în vederea perfectării acestui contract	462
1.2. Informarea terțului cu privire la condițiile contractului	464
1.3. Informarea clientului cu privire la derularea raporturilor de intermediere	465
§2. Obligațiile clientului	466
2.1. Informarea intermediarului	466
2.2. Remunerarea intermediarului	466
2.3. Comunicarea încheierii contractului cu terțul	469
2.4. Restituirea cheltuielilor efectuate de intermediar	469
§3. Prescripția în raporturile de intermediere	470
<i>Secțiunea a 5-a. Închietarea contractului de intermediere</i>	471
<i>Secțiunea a 6-a. Aplicație practică a intermediarii – contractul de intermediere (agenția imobiliară)</i>	471
§1. Noțiuni și reglementare	471
§2. Părțile contractului de intermediere imobiliară	472
§3. Obiectul contractului de intermediere imobiliară	472
§4. Exclusivitatea intermediarii imobiliare	473
§5. Protecția consumatorilor de servicii imobiliare	474
§6. Principalele clauze ale contractului de intermediere imobiliară	475
§7. Clauzele abuzive în contractele de agenție/intermediere imobiliară	475
§8. Plata serviciilor imobiliare	477
CAPITOLUL XV. DEPOZITUL	479
<i>Secțiunea 1. Noțiuni și caractere juridice</i>	479
§1. Noțiuni	479
§2. Diferite aplicații practice ale depozitului	479
§3. Caractere juridice	482
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile contractului de depozit</i>	484
§1. Considerații cu caracter general	484
§2. Calitatea de proprietar a deponentului	486
<i>Secțiunea a 3-a. Forma și proba contractului de depozit</i>	486
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele depozitului obișnuit (voluntar)</i>	487
§1. Obligațiile depozitarului	487
1.1. Păstrarea bunului	488
1.2. Răspunderea depozitarului	488
1.2. Obligația de restituire a bunului	490
§2. Obligațiile deponentului	494

<i>Secțiunea a 5-a. Încetarea contractului de depozit</i>	494
<i>Secțiunea a 6-a. Depozitul necesar</i>	495
<i>Secțiunea a 7-a. Depozitul hotelier</i>	496
§1. Noțiune și reglementare	496
§2. Obiectul contractului (bunuri ce pot fi aduse de client în hotel)	497
§3. Întinderea răspunderii hotelierului	497
<i>Secțiunea a 8-a. Depozitul bunurilor fungibile și consumptibile (depozitul neregulat)</i>	499
<i>Secțiunea a 9-a. Sechestrul convențional</i>	499
<i>Secțiunea a 10-a. Sechestrul judiciar</i>	500
<i>Secțiunea a 11-a. Contractul de depozit bancar</i>	501
§1. Considerații introductive	501
§2. Noțiune și caractere juridice ale contractului de depozit bancar	502
2.1. Noțiune	502
2.2. Caractere juridice	503
§3. Părțile contractului de depozit bancar	505
3.1. Noțiune și reglementare	505
3.2. Capacitatea părților	506
3.3. Reguli speciale cu privire la constituirea și administrarea depozitelor bancare de către soți	506
§4. Forma și durata contractului de depozit bancar	507
§5. Dobânda	508
§6. Efectele contractului de depozit bancar	509
6.1. Precizări prealabile	509
6.2. Obligațiile depozitarului	509
6.2.1. Rambursarea în totalitate a capitalului	509
6.2.2. Plata dobânzilor sau acordarea altor facilități	510
6.2.3. Suportarea riscurilor pieirii sumelor încredințate de către deponent	510
6.2.4. Informarea deponentului cu privire la operațiunile efectuate	511
6.3. Obligațiile deponentului	511
§7. Clauze speciale în contractul de depozit bancar	511
§8. Delimitarea depozitului bancar de alte contracte	515
8.1. Contractul de depozit bancar și contractul de depozit din dreptul comun	515
8.2. Contractul de depozit bancar și contractul de credit bancar	515
8.3. Contractul de depozit bancar și contractul de închiriere a casetelor de siguranță (de valori)	516
§9. Încetarea contractului de depozit bancar	516
<i>Secțiunea a 12-a. Depozitul de titluri</i>	516
CAPITOLUL XVI. ÎMPRUMUTUL DE FOLOSINȚĂ	518
<i>Secțiunea 1. Considerații generale cu privire la contractul de împrumut</i>	518
§1. Noțiune și reglementare	518
§2. Anteccontractul de împrumut de folosință	518
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiune și caractere juridice</i>	519
<i>Secțiunea a 3-a. Condiții de validitate</i>	521
<i>Secțiunea a 4-a. Obiectul contractului</i>	522
<i>Secțiunea a 5-a. Părțile contractului</i>	526
§1. Noțiune și reglementare	526
§2. Compatibilitatea comodatului cu activitățile comerciale/activitatea profesioniștilor comercianți	527
§3. Calitatea de proprietar al comodantului	528
<i>Secțiunea a 6-a. Durata comodatului</i>	529
<i>Secțiunea a 7-a. Asemănări și deosebiri cu uzufructul, depozitul, locațiunea</i>	529
§1. Necesitatea delimitării	529
§2. Comodatul și depozitul	529
§3. Comodatul și uzufructul	530

§4. Comodatul și locațiunea	530
<i>Secțiunea a 8-a. Efectele împrumutului de folosință</i>	530
§1. Obligațiile comodatului	530
1.1. Obligația de conservare a bunului	530
1.2. Suportarea cheltuielilor privind folosința obișnuită a bunului	531
1.3. Obligația de folosire a bunului potrivit destinației	532
1.4. Obligația de restituire a bunului	533
1.4.1. Regimul bunului în cazul lipsei unui termen de restituire	534
1.4.2. Refuzul de restituire a bunurilor împrumutate	536
§2. Obligațiile comodantului	538
<i>Secțiunea a 9-a. Încetarea împrumutului de folosință</i>	539
§1. Încetarea comodatului prin restituirea bunului	539
§2. Încetarea contractului prin moartea comodatului	541
§3. Pierderea titlului/dreptului de către comodant	541
§4. Înstrăinarea bunului dat în comodat	541
§5. Realizarea scopului comodatului/contractului	543
CAPITOLUL XVII. ÎMPRUMUTUL DE CONSUMAȚIE	544
<i>Secțiunea 1. Noțiuni, caractere și reglementare</i>	544
<i>Secțiunea a 2-a. Condiții de validitate</i>	546
§1. Condițiile de fond	546
§2. Condițiile de formă și proba contractului	547
<i>Secțiunea a 3-a. Împrumutul sumelor de bani</i>	548
§1. Noțiuni și reglementare	548
§2. Condiții de formă privind împrumutul de bani	549
§3. Imposibilitatea morală a preconstituirii unui împrumut	550
§4. Consecințe de ordin fiscal în cazul împrumutului între companii	551
<i>Secțiunea a 4-a. Corelația cu alte contracte</i>	552
§1. Împrumutul de consumație versus locațiunea	552
§2. Împrumutul de consumație versus contractul de schimb	552
§3. Împrumutul de consumație versus facilitatea de credit	553
§4. Împrumutul de consumație versus îmbogățirea fără justă cauză	553
<i>Secțiunea a 5-a. Părțile contractului</i>	554
<i>Secțiunea a 6-a. Incapacități speciale</i>	556
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele împrumutului de consumație</i>	557
§1. Obligațiile împrumutatului – Obligația de restituire	557
1.1. Noțiuni și reglementare	557
1.2. Termenul de restituire	558
1.3. Stabilirea termenului de restituire pe cale judiciară	558
1.4. Procedura de soluționare a cererii privind stabilirea termenului de restituire	560
1.5. Prescripția acțiunii în restituirea împrumutului	563
1.6. Restituirea bunurilor împrumutate când contractul de împrumut constituie titlu executoriu	565
1.7. Consecințele întârzierii obligației de restituire	566
§2. Obligațiile împrumutătorului	566
§3. Sancțiunea nerespectării obligațiilor	567
<i>Secțiunea a 8-a. Încetarea împrumutului de consumație</i>	567
CAPITOLUL XVIII. ÎMPRUMUTUL UNOR SUME DE BANI	569
<i>Secțiunea 1. Împrumutul cu dobândă (oneros)</i>	569
§1. Noțiuni și reglementare	569
<i>Secțiunea a 2-a. Contractul de credit</i>	570
§1. Considerații introductive	570
§2. Sediul materiei	571

§3. Noțiune și caractere juridice	572
3.1. Noțiunea contractului de credit	572
3.2. Caracterele contractului de credit	573
3.2.1. Contractul de credit este un contract nenumit	573
3.2.2. Contractul de credit este un contract încheiat în formă scrisă	574
3.2.3. Contractul de credit este un veritabil contract de adeziune	575
3.2.4. Contractul de credit este un contract instituționalizat	577
3.2.5. Contractul de credit este un contract sinalagmatic	577
3.2.6. Contractul de credit este un contract comutativ	578
3.2.7. Contractul de credit este un contract cu titlu oneros	578
3.2.8. Contractul de credit este însoțit de garanții	578
3.2.9. Contractul de credit bancar constituie titlu executoriu	579
3.2.10. Contractul de credit este un contract <i>uno actu</i> sau cu <i>executare succesivă</i> ?	580
§4. Părțile contractului de credit	583
§5. Forma și proba contractului de credit	584
§6. Delimitarea contractului de credit de contractul de împrumut cu dobândă și de facilitatea de credit	585
6.1. Contractul de credit și împrumutul cu dobândă	585
6.2. Contractul de credit și facilitatea de credit	585
§7. Formarea contractului de credit	586
7.1. Precizări prealabile	586
7.2. Perioada precontractuală	587
7.2.1. Informarea reciprocă a părților contractante. Precizări prealabile	587
7.2.2. Informații prevăzute de O.U.G. nr. 50/2010	587
7.2.3. Informarea consumatorilor în contractele încheiate pentru achiziționarea unui imobil sau pentru creditele garantate cu un imobil (O.U.G. nr. 52/2016)	588
7.2.4. Durata menținerii informațiilor	589
7.2.5. Informarea personalizată/Perioada de reflecție	590
7.2.6. Informarea în cazul creditelor pentru investiții imobiliare (Legea nr. 190/1999)	591
7.2.7. Negocierea/informarea împrumutatului care nu are calitatea de consumator	592
7.2.8. Evaluarea bonității împrumutatului	592
7.2.9. Nerespectarea condițiilor privind informarea	593
7.3. Regulile speciale privind încheierea contractului de credit prin mijloace electronice	594
7.4. Particularitățile încheierii contractului de credit la distanță	594
7.4.1. Reglementare	594
7.4.2. Obligațiile furnizorului (instituției financiare) în cazul încheierii contractelor de credit la distanță	595
§8. Retragerea împrumutatului-consumator din contractul de credit	596
§9. Cuprinsul contractului de credit	597
9.1. Noțiune și reglementare	597
9.2. Clauze interzise în contractele de credit încheiate cu consumatorii	599
9.3. Modalitatea de exprimare a clauzelor contractuale	599
§10. Formele contractului de credit	600
§11. Moneda de creditare	601
11.1. Precizări prealabile	601
11.2. Împrumutul în valută	601
11.2.1. Noțiune	601
11.2.2. Principii	601
§12. Efectele contractului de credit	602
12.1. Precizări prealabile	602
12.2. Obligațiile împrumutătorului	603
12.2.1. Obligația de punere la dispoziția împrumutatului creditul contractat	603
12.2.2. Împrumutătorul trebuie să urmărească executarea obligațiilor contractuale de către împrumutat, în special respectarea destinației creditului și rambursarea acestuia	603

12.3. Obligațiile împrumutatului	603
12.3.1. Obligația de rambursare a creditului primit	604
12.3.2. Plata dobânzilor și a cheltuielilor/costurilor aferente creditului	606
12.3.2.1. Noțiunea de dobândă	606
12.3.2.2. Modalitatea de stabilire a dobânzii	607
12.3.2.3. Dobânda anuală efectivă	608
12.3.2.4. Dobânda fixă	610
12.3.2.5. Dobânda variabilă	610
12.3.2.6. Modalitatea de calcul a ratei lunare a dobânzii	613
12.3.2.7. Modificarea dobânzii	615
12.3.2.8. Majorarea dobânzii în raporturile cu consumatorii	617
12.3.2.9. Alte costuri ale creditului	618
12.3.2.10. Încheierea unei polițe de asigurare	633
§13. Modificarea contractului de credit	635
§14. Modificarea costurilor creditului	636
§15. Cesiunea creanțelor din contractul de credit	637
§16. Cesiunea contractului de credit	640
§17. Clauzele abuzive în contractele de credit	641
17.1. Noțiune și reglementare	641
17.2. Constatarea caracterului abuziv al clauzelor contractuale	644
17.3. Căile/mijloacele procesuale de invocare a caracterului abuziv al clauzelor	646
17.4. Instanța competentă	647
17.5. Părțile litigante	648
17.6. Proba clauzelor abuzive	648
17.7. Sancțiunea clauzelor abuzive	649
17.8. Mai multe contracte analizate prin același proces	652
17.9. Regimul juridic al actelor subsecvente	653
17.10. Prescripția specifică valorificării drepturilor rezultate ca urmare a constatării caracterului abuziv al clauzelor contractului de credit	654
17.11. Examen jurisprudențial al clauzelor abuzive în materia contractului de credit	654
17.11.1. Clauza atributivă de competență exclusivă	654
17.11.2. Calitatea de consumator	656
17.11.3. Fideiusorii și garanții cu garanții reale	658
17.11.4. Pregătirea profesională a consumatorului	659
17.11.5. Condiții generale/condiții speciale de creditare	660
17.11.6. Clauze excluse de la analiza caracterului abuziv	661
§18. Încetarea contractului de credit	661
18.1. Precizări prealabile	661
18.2. Rambursarea anticipată a creditului de către consumatori	662
18.2.1. Prezentare generală	662
18.2.2. Rambursarea parțială	663
18.2.3. Dovada încetării raporturilor de creditare cu consumatorii	663
18.3. Rambursarea anticipată a creditului de către împrumutatul neconsumator	663
18.4. Rezilierea contractului	664
18.4.1. Dificultățile de plată ale împrumutatului	664
18.4.1.1. Intervenția timpurie	664
18.4.1.2. Remedii privind dificultățile de plată ale debitorului	665
18.4.2. Declararea scadenței anticipate și calificarea creditului ca fiind neperformant	666
18.4.3. Executarea silită	667
§19. Contractul de credit ipotecar pentru investiții imobiliare	668
19.1. Precizări prealabile	668
19.2. Noțiune și caracteristici	668
19.3. Durata contractului credit ipotecar pentru investiții imobiliare	669
19.4. Garanțiile contractului de credit ipotecar pentru investiții imobiliare	669
19.5. Încheierea contractului de credit ipotecar pentru investiții imobiliare	669
19.5.1. Precizări prealabile	669

19.5.2. Perioada precontractuală	670
19.6. Cuprinsul contractului de credit ipotecar pentru investiții imobiliare	670
19.7. Efectele contractului credit ipotecar pentru investiții imobiliare	671
19.7.1. Obligațiile împrumutătorului	671
19.7.1.1. Punerea la dispoziția beneficiarului de credit ipotecar a sumelor de bani cu titlu de credit	671
19.7.1.2. Urmărirea îndeplinirii condițiilor prevăzute în contractul de credit ipotecar de către beneficiar	671
19.7.2. Obligațiile împrumutatului	672
19.7.2.1. Obligația de restituire a creditului	672
19.7.2.2. Plata dobânzilor și a cheltuielilor aferente creditului	673
19.7.2.3. Încheierea unui contract de asigurare asupra bunurilor ipotecate	673
19.8. Cesiunea creanțelor ipotecare	674
19.9. Cesiunea contractului de credit	675
19.10. Executarea creanțelor ipotecare	675
19.11. Încetarea contractului de credit ipotecar pentru investiții imobiliare	676
19.12. Regimul juridic al dificultăților de plată în cazul creditelor acordate pentru investiții imobiliare	676
CAPITOLUL XIX. CONTRACTUL DE CONT CURENT	678
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	678
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	679
<i>Secțiunea a 3-a. Obiectul contractului</i>	680
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele contractului</i>	681
§1. Efectele principale	681
1.1. Transmiterea proprietății	681
1.2. Novația	682
1.3. Indivizibilitatea	682
1.4. Compensația	682
§2. Efectele secundare	683
2.1. Dreptul la dobânzi	683
2.2. Dreptul la comisioane și la alte cheltuieli	683
§3. Încheierea contului curent	683
§4. Încetarea contractului	684
4.1. Încetarea de drept	684
4.2. Denunțarea contractului	684
CAPITOLUL XX. CONTRACTUL DE CONT BANCAR CURENT	686
<i>Secțiunea 1. Prezentare generală</i>	686
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile contractului</i>	687
<i>Secțiunea a 3-a. Caractere juridice</i>	688
<i>Secțiunea a 4-a. Aspecte specifice</i>	689
§1. Dreptul de a dispune de soldul creditor	689
§2. Efectuarea operațiunilor aferente contului bancar curent	690
§3. Executarea dispozițiilor asupra contului date de către împuterniciții titularului	691
§4. Poprirea/indisponibilizarea sumelor existente în contul bancar curent	692
§5. Informarea titularului contului bancar curent	694
§6. Bonificarea și garantarea sumelor din contul bancar curent	694
§7. Compensarea reciprocă a soldurilor	695
§8. Contul cu mai mulți titulari	695
§9. Contul curent indiviz	695
<i>Secțiunea a 5-a. Încetarea contului bancar curent</i>	695
<i>Secțiunea a 6-a. Prescripția acțiunilor de valorificare a drepturilor specifice contului bancar curent</i>	696

CAPITOLUL XXI. CONTRACTUL DE ASIGURARE (CADRU)	697
<i>Secțiunea 1. Precizări prealabile</i>	697
§1. Noțiune și reglementare	697
§2. Definiția contractului de asigurare	697
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	698
§1. Contract consensual	699
§2. Contract aleatoriu	699
§3. Contract oneros	700
§4. Contract sinalagmatic	701
§5. Contract cu executare succesivă	702
§6. Contract de adeziune	703
§7. Contract <i>intuitu personae</i> ?	704
§8. Contract afectat de modalități?	704
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile contractului</i>	705
§1. Precizări prealabile	705
§2. Asigurătorul – coasigurătorii – reasigurătorul	705
§3. Asiguratul – contractantul asigurării – persoana cuprinsă în asigurare – beneficiarul asigurării	707
§4. Terțul păgubit – moștenitorii terțului păgubit – moștenitorii asiguratului	708
4.1. Terțul păgubit	708
4.2. Moștenitorii terțului păgubit	709
4.3. Moștenitorii asiguratului	710
§5. Intermedieri în asigurări	710
<i>Secțiunea a 4-a. Condițiile de fond (de validitate) ale contractului de asigurare</i>	711
§1. Scurte precizări	711
§2. Capacitatea	711
2.1. Capacitatea asigurătorului	711
2.2. Capacitatea asiguratului	711
§3. Consimțământul	712
3.1. Noțiuni generale	712
3.2. Eroarea	713
3.3. Dolul	716
§4. Obiectul	718
§5. Cauza	719
<i>Secțiunea a 5-a. Condițiile de formă și proba contractului de asigurare</i>	720
<i>Secțiunea a 6-a. Principalele reguli privind încheierea contractului de asigurare</i>	721
§1. Sediul materiei	721
§2. Etapa precontractuală. Informarea reciprocă a părților asupra elementelor esențiale ale contractului de asigurare	722
§3. Momentul încheierii contractului de asigurare	724
3.1. Noțiuni generale	724
3.2. Oferta de a contracta	725
3.3. Acceptarea ofertei de asigurare	725
3.4. Teorii privind momentul încheierii contractului	726
3.4.1. Ipoteze	726
3.4.2. Încheierea contractului de asigurare între prezenți și prin telefon	726
3.4.3. Încheierea contractului de asigurare prin corespondență (între absenți)	726
3.4.4. Regulile speciale privind încheierea contractului de asigurare prin mijloace electronice	727
3.4.5. Particularitățile încheierii contractului de asigurare la distanță	728
3.4.5.1. Reglementare	728
3.4.5.2. Obligațiile furnizorului (asigurătorului) în cazul încheierii contractelor la distanță	728
3.4.5.3. Denunțarea unilaterală a contractului de asigurare încheiat la distanță	729
3.4.5.4. Încheierea contractului prin mijlocirea intermediarilor în asigurări	729

§4. Locul încheierii contractului de asigurare	730
§5. Cuprinsul contractului de asigurare	732
5.1. Părțile contractante și beneficiarul asigurării	732
5.2. Obiectul asigurării	732
5.3. Riscurile ce se asigură	732
5.3.1. Noțiune	732
5.3.2. Excluderile de riscuri	732
5.3.3. Condițiile de acoperire a riscurilor/circumstanțe speciale	734
5.3.4. Comunicarea informațiilor și împrejurărilor esențiale ale riscului asigurat	736
5.3.5. Consecințele necomunicării informațiilor și circumstanțelor esențiale ale riscului	736
5.4. Momentul începerii și cel al încetării răspunderii asigurătorului	737
5.5. Primele de asigurare	737
5.6. Sumele asigurate	737
5.7. Sancțiuni	738
§6. Clauzele abuzive în contractul de asigurare	738
§7. Impreviziunea în contractul de asigurare	743
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de asigurare</i>	744
§1. Precizări prealabile	744
§2. Obligațiile asiguratului	744
2.1. Comunicarea către asigurător a datelor și informațiilor necesare încheierii contractului de asigurare	744
2.2. Plata primelor de asigurare	746
2.2.1. Negocierea primei de asigurare	746
2.2.2. Conținutul primei și modalitatea de plată	746
2.2.3. Locul plății primelor	747
2.2.4. Dovada plății primelor	747
2.2.5. Consecințele juridice ale neplății primelor de asigurare	747
2.2.6. Informarea asiguratului cu privire la consecințele neplății primelor de asigurare	750
2.3. Informarea asigurătorului despre producerea cazului asigurat	751
2.3.1. Precizări prealabile	751
2.3.2. Conținutul și modalitatea de informare a producerii cazului asigurat	751
2.3.3. Persoanele care pot face comunicarea producerii cazului asigurat	754
2.3.4. Consecințele juridice ale neexecutării obligației de informare despre producerea cazului asigurat	754
2.3.5. Efectele comunicării producerii cazului asigurat din perspectiva obligației de despăgubire	756
§3. Obligațiile asigurătorului	756
3.1. Plata indemnizației de asigurare	756
3.2. Acoperirea altor prejudicii	758
3.3. Supraasigurarea și subasigurarea în obligația de despăgubire a asigurătorului	758
3.4. Efectele franșizei în operațiunea de despăgubire	759
3.5. Cazuri generale de exonerare a asigurătorului de plata indemnizației	760
§4. Efectele contractului de asigurare cu privire la raporturile de coasigurare	761
§5. Efectele (raporturile) contractului între asigurat și reasigurator	762
§6. Efectele contractului de asigurare față de terți	762
6.1. Efectele cu privire la persoanele cuprinse în asigurare	763
6.2. Efectele contractului de asigurare cu privire la terțul păgubit	763
6.3. Efectele cu privire la moștenitorii terțului păgubit	765
6.4. Efectele contractului de asigurare cu privire la moștenitorii asiguratului	765
§7. Regresul asigurătorului	766
<i>Secțiunea a 8-a. Cesiunea contractului de asigurare și a drepturilor izvorâte din aceasta</i>	769
<i>Secțiunea a 9-a. Modificarea contractului de asigurare</i>	770
<i>Secțiunea a 10-a. Încetarea contractului de asigurare</i>	771
§1. Precizări prealabile	771

§2. Cazuri speciale de încetare a contractului de asigurare	771
2.1. Producerea riscului asigurat anterior încheierii contractului de asigurare sau imposibilitatea producerii acestuia	771
2.2. Neplata primelor de asigurare	772
2.3. Denunțarea contractului	773
§3. Expirarea duratei contractului	773
§4. Încetarea perioadei de asigurare	774
§5. Survenirea cazului asigurat	774
§6. Decesul asiguratului	775
Secțiunea a 11-a. Prescripția în materia asigurărilor	776

CAPITOLUL XXII. ASIGURAREA DE BUNURI	778
Secțiunea 1. Precizări prelabile	778
Secțiunea a 2-a. Interesul în asigurare	779
Secțiunea a 3-a. Riscurile asigurate	779
Secțiunea a 4-a. Încheierea contractului de asigurare de bunuri	780
§1. Cadrul juridic	780
§2. Descrierea bunurilor ce se asigură	780
Secțiunea a 5-a. Efectele contractului de asigurare de bunuri	781
§1. Obligațiile asiguratului	781
1.1. Plata primelor de asigurare	781
1.2. Întreținerea bunului asigurat	781
1.3. Comunicarea producerii riscului asigurat	785
1.4. Luarea măsurilor de limitare a pagubei în cazul survenirii evenimentului asigurat	785
1.5. Declararea existenței altor asigurări pentru același bun/coasigurarea	785
§2. Obligațiile asigurătorului	786
2.1. Criterii pentru stabilirea indemnizației de asigurare	786
2.2. Valoarea bunului	786
2.3. Întinderea pagubei	787
2.4. Suma asigurată	788
Secțiunea a 6-a. Sisteme de acoperire a despăgubirilor	788
§1. Sistemul acoperirii proporționale	788
§2. Sistemul primului risc	789
§3. Sistemul acoperirii limitate	789
Secțiunea a 7-a. Cazurile de excludere de la plata despăgubirilor	789
Secțiunea a 8-a. Încetarea contractului de asigurare de bunuri	792
§1. Noțiuni generale	792
§2. Pierderea interesului în asigurare	792
§3. Producerea riscului asigurat	793
Secțiunea a 9-a. Asigurarea bunurilor obiect al contractelor de leasing	794
Secțiunea a 10-a. Obținerea despăgubirilor de la persoana vinovată de producerea cazului asigurat	796
Secțiunea a 11-a. Situația juridică a fideiusorilor	796

CAPITOLUL XXIII. ASIGURĂRILE DE CREDITE, ASIGURĂRILE DE GARANȚII ȘI ASIGURĂRILE DE RISCURI FINANCIARE	798
Secțiunea 1. Noțiuni generale	798
Secțiunea a 2-a. Asigurările de credite	798
§1. Noțiunea de credit	798
§2. Asigurarea creditelor bancare	800
§3. Asigurarea creditelor garantate	803
§4. Asigurarea bunurilor aduse cu titlu de garanție	804
§5. Asigurarea bunurilor obiect al contractelor de credit ipotecar pentru investiții imobiliare	805
5.1. Reglementare	805

5.2. Părțile contractului de asigurare a bunurilor obiect al ipotecii în cazul creditelor ipotecare pentru investiții imobiliare	805
5.3. Durata contractului (asigurării)	806
5.4. Plata primelor de asigurare	807
5.5. Riscurile asigurate	807
5.6. Cesiunea drepturilor ce decurg din asigurare	808
5.7. Acordarea despăgubirilor	808
§6. Asigurarea creditelor (creanțelor) comerciale obișnuite	809
6.1. Prezentare generală	809
6.2. Prima de asigurare și indemnizația de asigurare în asigurarea creditului comercial	810
6.3. Indemnizația de asigurare	810
§7. Reguli speciale aplicabile asigurărilor de credite și garanții	810
<i>Secțiunea a 3-a. Asigurarea de garanții directe și indirecte</i>	811
<i>Secțiunea a 4-a. Asigurarea de pierderi financiare</i>	813

CAPITOLUL XXIV. ASIGURAREA DE RĂSPUNDERE CIVILĂ	815
<i>Secțiunea 1. Prezentare generală</i>	815
§1. Noțiuni	815
§2. Părțile asigurării	815
§3. Efectele contractului de asigurare de răspundere civilă	816
§4. Stabilirea și acordarea despăgubirilor	816
<i>Secțiunea a 2-a. Asigurarea de malpraxis medical</i>	817
§1. Noțiuni generale	817
1.1. Precizări prealabile	817
1.2. Sediul materiei asigurării de malpraxis medical	817
1.3. Noțiunea asigurării de malpraxis medical	818
1.4. Particularitățile asigurării de răspundere civilă medicală	818
§2. Părțile asigurării de malpraxis medical	819
2.1. Asigurații	819
2.2. Asigurătorii	819
2.3. Persoana cuprinsă în asigurare	819
§3. Principalele obligații ale personalului medical	820
3.1. Precizări prealabile	820
3.2. Obligația acordării asistenței medicale/îngrijirilor de sănătate	820
3.3. Obligația de diligență și prudență în exercitarea profesiei	822
3.4. Obținerea acordului informat al pacientului	822
§4. Răspunderea civilă a personalului medical	824
4.1. Cazurile de răspundere civilă a personalului medical	824
4.1.1. Actul de malpraxis medical	824
4.1.2. Acordarea asistenței medicale neadecvate	824
4.1.3. Neacordarea asistenței medicale	824
4.1.4. Efectuarea actului medical fără obținerea consimțământului informat al pacientului	825
4.1.5. Neglijența și lipsa cunoștințelor în exercitarea profesiei	826
4.1.6. Depășirea limitelor competenței profesionale	826
4.2. Natura juridică a răspunderii personalului medical	827
4.3. Efectele juridice ale vinovăției asupra răspunderii personalului medical	828
4.4. Culpă comună a personalului medical cu cea a pacientului	829
4.5. Cazuri de exonerare de răspundere a personalului medical	829
§5. Riscurile și prejudiciile acoperite de asigurarea de malpraxis medical	831
5.1. Cazurile acoperite de asigurarea de malpraxis medical	831
5.2. Categoriile de prejudicii acoperite/despăgubite	832
5.3. Locul producerii riscurilor și a pagubelor	832

§6. Efectele contractului de asigurare de malpraxis medical	833
6.1. Precizări prealabile	833
6.2. Efectele între părțile contractante	833
6.2.1. Obligațiile asiguratului	833
6.2.1.1. Plata primelor de asigurare	833
6.2.1.2. Informarea asigurătorului cu privire la existența altor asigurări de malpraxis medical	834
6.2.1.3. Încunoștințarea asigurătorului despre existența unei acțiuni în despăgubire	835
6.2.2. Obligațiile asigurătorului	836
6.3. Efectele față de terțul păgubit	837
6.3.1. Precizări prealabile	837
6.3.2. Noțiunea de terț păgubit în asigurarea de malpraxis medical	837
6.3.3. Acțiunea directă a persoanei păgubite	837
6.4. Efectele între personalul medical și terțul păgubit	838
§7. Persoanele îndreptățite la plata despăgubirilor	839
7.1. Precizări prealabile	839
7.2. Terțul păgubit (pacientul)	839
7.3. Succesorii pacientului (persoanei vătămate)	839
7.4. Asiguratul	840
7.5. Moștenitorii asiguratului	840
§8. Acordarea despăgubirilor	841
8.1. Categoriile de prejudicii acoperite	841
8.2. Limitele acordării despăgubirilor	842
8.2.1. Limitele maxime ale despăgubirilor de asigurare	842
8.2.2. Efectele juridice ale vinovăției asiguratului în producerea prejudiciului asupra obligației de despăgubire a asigurătorului	842
8.2.3. Cuantumul despăgubirilor	843
8.3. Efectele coasigurării asupra răspunderii civile medicale	843
8.4. Modalitățile de acordare a despăgubirilor	844
8.4.1. Precizări prealabile	844
8.4.2. Stabilirea și acordarea despăgubirilor pe cale amiabilă	844
8.4.3. Stabilirea și acordarea despăgubirilor pe cale judecătorească	845
§9. Cazuri de exonerare de răspundere a asigurătorului	846
§10. Regresul asigurătorului	847
§11. Încetarea contractului de asigurare de răspundere civilă medicală	848
11.1. Precizări prealabile	848
11.2. Cazurile de încetare a contractului de asigurare de răspundere civilă medicală	848
11.2.1. Expirarea duratei contractului	849
11.2.2. Imposibilitatea producerii riscului asigurat	849
11.2.3. Rezilierea contractului	849
11.2.4. Denunțarea unilaterală a contractului	849
11.2.5. Decesul asiguratului	850
§12. Asigurarea de răspundere civilă a furnizorilor de servicii medicale, materiale sanitare, aparatură, dispozitive medicale și medicamente	850
12.1. Precizări prealabile	850
12.2. Cazurile de răspundere civilă a furnizorilor de servicii medicale, materiale sanitare, aparatură, dispozitive medicale și medicamente	850
12.2.1. Răspunderea pentru fapta proprie	850
12.2.2. Răspunderea pentru fapta altuia (răspunderea comitentului pentru fapta prepusului)	851
12.2.3. Răspunderea pentru instalațiile, aparatura, instrumentarul, dispozitivele folosite în mod nemijlocit în efectuarea actului medical	852

12.2.4. Răspunderea pentru instalații, aparatură, dispozitive, altele decât cele folosite în mod nemijlocit în efectuarea actului medical (răspunderea pentru prejudiciile cauzate de bunuri în general)	853
12.3. Limitele despăgubirilor furnizorilor de servicii medicale, materiale sanitare, aparatură, dispozitive medicale și medicamente	853
§13. Prescripția în domeniul răspunderii civile medicale	854
<i>Secțiunea a 3-a. Asigurarea obligatorie de răspundere civilă pentru prejudicii produse prin accidente de vehicule</i>	855
§1. Reglementare	855
§2. Persoanele obligate să încheie asigurarea RCA	856
2.1. Asigurații	856
2.2. Asigurătorii	857
2.3. Încheierea asigurării obligatorii RCA prin intermediari	857
§3. Proba contractului de asigurare RCA	857
§4. Obiectul asigurării	858
4.1. Riscurile acoperite	858
4.2. Locul producerii riscurilor asigurate (limitele teritoriale de acoperire)	859
4.3. Riscuri neacoperite. Cazuri de excludere	859
4.3.1. Forța majoră, culpa victimei sau a unui terț	860
4.3.2. Prejudiciile suferite de autorul faptei (accidentului)	860
4.3.3. Prejudiciile produse de prepușii aceluiași proprietar de vehicule	861
4.3.4. Riscurile survenite în perioada de nevalabilitate a poliței și riscurile ce depășesc limita de acoperire	862
4.3.5. Încălcarea anumitor dispoziții/norme legale	863
4.3.6. Categoriile de terți neacoperiți	863
4.3.7. Prejudiciile produse bunurilor transportate	864
4.3.8. Prejudiciile produse în timpul conducerii unui vehicul furat	865
4.3.9. Prejudiciile produse de dispozitive sau instalații montate pe vehicule	865
4.3.10. Prejudiciile cauzate de produsele periculoase	865
4.3.11. Prejudiciile produse în timp de război sau a unui atac terorist	866
§5. Cuprinsul poliței de asigurare obligatorie RCA	866
5.1. Principalele elemente ale contractului de asigurare	866
5.1.1. Informații cu caracter general	866
5.1.2. Informații privind istoricul asiguratului	866
5.1.3. Date și informații privind elementele esențiale ale contractului RCA	867
5.1.4. Alte categorii de informații	867
5.2. Durata asigurării	867
5.3. Momentul începerii răspunderii asigurătorului	868
5.4. Prima de asigurare	869
5.4.1. Libertatea asigurătorului privind stabilirea primei de asigurare	869
5.4.2. Sistemul Bonus/Malus	869
5.4.3. Publicitatea tarifelor de primă și informarea asiguraților	870
5.4.4. Principiul transparenței primelor de asigurare	870
5.5. Limitele teritoriale de acoperire și limitele de despăgubire	870
5.5.1. Limitele teritoriale de acoperire	870
5.5.2. Limitele maxime de răspundere	871
§6. Efectele contractului de asigurare de răspundere civilă auto	871
6.1. Precizări prealabile	871
6.2. Obligațiile părților contractante înainte de producerea cazului asigurat	872
6.2.1. Obligațiile asiguratului	872
6.2.1.1. Plata primelor de asigurare	872
6.2.1.2. Exploatarea vehiculului cu diligența unui bun proprietar	873
6.2.2. Obligațiile asigurătorului	873
6.3. Efectele contractului de asigurare RCA după producerea cazului asigurat	874
6.3.1. Precizări prealabile	874

6.3.2. Raporturile dintre asigurat și asigurător	874
6.3.2.1. Informarea asigurătorului cu privire la producerea evenimentului asigurat	874
6.3.2.2. Informarea asigurătorului în legătură cu opțiunea persoanei prejudiciate privind acordarea despăgubirilor	875
6.3.3. Raporturile juridice dintre asigurat și terțul păgubit	876
6.3.4. Raporturile juridice dintre terțul păgubit și asigurătorul de răspundere civilă	877
6.3.5. Formularea cererii împotriva B.A.A.R.	878
6.3.6. Formularea acțiunii (solicitarea despăgubirilor, acordarea despăgubirilor) prin reprezentanții de despăgubiri	879
§7. Procedura de stabilire și acordare a despăgubirilor în cazul prejudiciilor specifice asigurării obligatorii de răspundere civilă auto	880
7.1. Precizări prealabile	880
7.2. Stabilirea și acordarea despăgubirilor pe cale amiabilă	880
7.2.1. Stabilirea și acordarea despăgubirilor pe cale amiabilă, pentru pagube materiale produse bunurilor	880
7.2.1.1. Precizări prealabile	880
7.2.1.2. Avizarea și constatarea prejudiciilor de către asigurătorul de răspundere civilă auto	880
7.2.1.3. Comunicarea răspunsului privind modul de soluționare a cererii de despăgubire a terțului păgubit	881
7.2.1.4. Stabilirea despăgubirilor materiale pe cale amiabilă	882
7.2.1.5. Stabilirea și plata despăgubirilor în cazul avarierii sau distrugerii vehiculelor	883
7.2.1.6. Acordarea despăgubirilor pe calea decontării directe	887
7.2.1.7. Plata despăgubirilor pentru avariarea sau distrugerea altor bunuri decât vehiculele	888
7.2.1.8. Acordarea despăgubirilor pentru unele categorii speciale de bunuri și animale	890
7.2.2. Stabilirea și acordarea despăgubirilor pe cale amiabilă în caz de vătămare corporală și deces	890
7.2.2.1. Acoperirea prejudiciilor cauzate integrității corporale ori sănătății	891
7.2.2.2. Acoperirea prejudiciilor în caz de deces	891
7.2.2.3. Acoperirea prejudiciilor cauzate de instalațiile și dispozitivele cu care este echipat vehiculul	892
7.2.2.4. Categorii de persoane prejudiciate despăgubite	892
7.2.2.5. Criteriile generale de evaluare a persoanelor prejudiciate ca urmare a vătămării integrității corporale o a sănătății	893
7.2.2.6. Acordarea despăgubirilor în anumite situații speciale în care se află asiguratul ori vehiculul	893
7.3. Stabilirea și acordarea despăgubirilor pe cale judecătorească	894
7.3.1. Noțiune	894
7.3.2. Daunele materiale	895
7.3.3. Daunele morale	895
7.4. Întinderea maximă/limitele maxime a despăgubirilor	900
7.5. Recuperarea prejudiciilor în caz de faliment al asigurătorului RCA/Răspundere Fondului de garantare a asiguraților	901
7.5.1. Precizări prealabile	901
7.5.2. Analiza cererilor și avizarea plăților	902
7.5.3. Statutul juridic al F.G.A.	904
7.5.4. Contestarea soluțiilor F.G.A.	905
7.6. Recuperarea despăgubirilor plătite de către asigurător (regresul asigurătorului)	905
7.7. Suspendarea și încetarea contractului de asigurare RCA	907
7.7.1. Suspendarea contractului de asigurare RCA	907
7.7.2. Încetarea contractului de asigurare RCA	908

<i>Secțiunea a 4-a. Asigurarea obligatorie a locuințelor</i>	909
§1. Reglementare	909
§2. Obiectul asigurării	909
2.1. Imobilele cu destinație de locuință	909
2.2. Riscurile acoperite	909
§3. Părțile contractului de asigurare obligatorie a locuințelor	911
3.1. Asigurații (persoanele obligate să încheie asigurarea obligatorie a locuințelor)	911
3.2. Asigurătorul	913
§4. Consecințele neîncheierii contractului de asigurare obligatorie a locuințelor	913
§5. Forma și cuprinsul contractului de asigurare obligatorie a locuinței	913
5.1. Forma contractului de asigurare obligatorie a locuinței	913
5.2. Cuprinsul contractului de asigurare obligatorie a locuinței	914
5.3. Primele de asigurare și sumele asigurate	914
5.4. Durata contractului de asigurare obligatorie a locuințelor	914
§6. Efectele contractului de asigurare obligatorie a locuințelor	915
§7. Încetarea contractului de asigurare obligatorie a locuințelor	915
 CAPITOLUL XXV. ASIGURAREA DE PERSOANE	916
<i>Secțiunea 1. Considerații introductive</i>	916
<i>Secțiunea a 2-a. Riscurile acoperite</i>	916
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile contractante</i>	917
<i>Secțiunea a 4-a. Încheierea contractului</i>	917
<i>Secțiunea a 5-a. Denunțarea contractului</i>	918
<i>Secțiunea a 6-a. Efectele contractului</i>	919
§1. Noțiuni generale	919
§2. Plata indemnizației de asigurare	920
<i>Secțiunea a 7-a. Cazuri speciale de excludere de la despăgubire</i>	921
<i>Secțiunea a 8-a. Încetarea contractului</i>	921
 CAPITOLUL XXVI. CONTRACTUL DE RENTĂ VIAGERĂ	923
<i>Secțiune a 1. Noțiune și reglementare</i>	923
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile contractului</i>	923
§1. Noțiune și reglementare	923
§2. Pluralitatea de debirentieri/credirentieri	924
<i>Secțiunea a 3-a. Moduri de constituire</i>	925
§1. Noțiune și reglementare	925
§2. Durata contractului	927
<i>Secțiunea a 4-a. Obiectul contractului</i>	929
<i>Secțiunea a 5-a. Caractere juridice</i>	931
<i>Secțiunea a 6-a. Condiții de validitate</i>	933
<i>Secțiunea a 7-a. Cauze speciale de nulitate</i>	933
<i>Secțiunea a 8-a. Efectele contractului de rentă viageră</i>	936
§1. Obligațiile credirentierului	936
1.1. Obligația de plată a capitalului	936
1.2. Obligația de garanție	937
§2. Obligațiile debirentierului	937
2.1. Obligația de plată a rentei	937
2.2. Obligația de garanție	939
<i>Secțiunea a 9-a. Rezoluțiunea contractului de rentă viageră</i>	940
<i>Secțiunea a 10-a. Renta viageră agricolă</i>	943
<i>Secțiunea a 11-a. Unele aspecte de ordin fiscal în materia rentei viagere</i>	944

CAPITOLUL XXVII. CONTRACTUL DE ÎNTREȚINERE	945
<i>Secțiunea 1. Considerații generale</i>	945
§1. Noțiune și reglementare	945
§2. Corelarea cu dispozițiile de la rentă și cu alte instituții de drept civil	945
<i>Secțiunea a 2-a. Modurile de constituire</i>	946
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile contractului</i>	948
§1. Noțiune și reglementare	948
§2. Persoana juridică în calitate de debirentier	949
<i>Secțiunea a 4-a. Obiectul contractului</i>	950
<i>Secțiunea a 5-a. Protecția creditorilor părților contractului de întreținere</i>	951
§1. Noțiune și reglementare	951
§2. Revocarea întreținerii pentru executarea prestațiilor alimentare	954
§3. Protecția moștenitorilor rezervatari	954
§4. Anteccontractul de întreținere	956
<i>Secțiunea a 6-a. Condiții de validitate ale contractului de întreținere</i>	957
§1. Particularitățile consimțământului în contractul de întreținere și calificarea contractului	957
§2. Cauza contractului de întreținere	959
§3. Discernământul în contractul de întreținere	960
<i>Secțiunea a 7-a. Caractere juridice</i>	961
<i>Secțiunea a 8-a. Forma și proba contractului de întreținere</i>	964
<i>Secțiunea a 9-a. Aplicarea regulilor de la renta viageră în cazul contractului de întreținere</i>	965
<i>Secțiunea a 10-a. Asemănări și deosebiri cu contractul de rentă viageră</i>	965
<i>Secțiunea a 11-a. Înlocuirea întreținerii cu renta</i>	966
§1. Noțiune și reglementare	966
§2. Refuzul credirentierului de a primi întreținerea (caz de înlocuire a prestațiilor)	967
§3. Întinderea rentei în caz de înlocuire	969
<i>Secțiunea a 12-a. Efectele contractului de întreținere</i>	971
§1. Obligațiile creditorului întreținerii	971
§2. Obligațiile debitorului întreținerii. Obligația de întreținere	972
2.1. Executarea obligației de întreținere	972
2.2. Conținutul și întinderea obligației de întreținere	973
2.2.1. Precizări prealabile	973
2.2.2. Conținutul prestațiilor de întreținere	973
2.2.3. Întinderea obligației de întreținere	973
2.2.4. Indexarea prestațiilor în raport cu starea inflației	975
2.2.5. Asigurarea condițiilor de locuit	975
2.2.6. Alte prestații	976
2.2.7. Indivizibilitatea obligației de întreținere	977
2.2.8. Caracterul personal al întreținerii	980
2.2.9. Caracterul de continuitate al întreținerii	980
2.2.10. Locul executării întreținerii	981
2.2.11. Consecințele neexecutării obligației de întreținere. Rezoluțiunea contractului de întreținere	982
2.2.11.1. Precizări prealabile	982
2.2.11.2. Cazuri specifice de rezoluțiune	982
2.2.12. Repunerea în situația anterioară/efectele rezoluțiunii	987
2.2.13. Refuzul credirentierului de a primi întreținerea (caz de încetare a contractului)	988
<i>Secțiunea a 13-a. Încetarea contractului de întreținere</i>	989
§1. Precizări prealabile	989
§2. Decesul creditorului întreținerii în termen de 30 de zile de la încheierea contractului	989
§3. Expirarea duratei	990
§4. Decesul părților	990
4.1. Decesul creditorului întreținerii	990

4.2. Decesul debitorului întreținerii	991
<i>Secțiunea a 14-a. Imposibilitatea răsturnării prezumției de donație</i>	991
CAPITOLUL XXVIII. JOCUL ȘI PARIUL	993
<i>Secțiunea 1. Noțiuni</i>	993
<i>Secțiunea a 2-a. Părțile contractului</i>	994
<i>Secțiunea a 3-a. Caractere juridice</i>	995
<i>Secțiunea a 4-a. Efectele jocului și ale pariului</i>	997
§1. Dreptul la acțiune pentru plata unei datorii născute dintr-un contract de joc sau de pariu și restituirea plății făcute de bunăvoie	997
§2. Dreptul la acțiune în cazul competițiilor sportive	998
§3. Jocurile și pariurile autorizate	1000
§4. Rezoluțiunea contractelor de joc și pariu	1000
<i>Secțiunea a 5-a. Corelația contractelor de joc și pariu cu fideiusiunea, ipoteca mobilă și cesiunea de creanță</i>	1000
§1. Fideiusiunea	1000
§2. Ipoteca mobilă	1000
§3. Cesiunea drepturilor de creanță din contractele de joc și prinsoare	1001
<i>Secțiunea a 6-a. Dispoziții speciale în materia contractelor de joc și pariu calificate</i>	1001
§1. Regimul juridic al jocurilor de noroc	1001
1.1. Considerații generale	1001
1.2. Clasificarea jocurilor de noroc	1002
1.3. Părțile contractante	1004
§2. Regimul juridic al operațiunilor specifice contractelor de joc și noroc specializate	1006
2.1. Noțiuni	1006
2.2. Principalele elemente ale contractelor de joc și pariu specializate	1007
<i>Secțiunea a 7-a. Plata câștigului/acordarea premiului</i>	1009
<i>Secțiunea a 8-a. Protecția participanților cocontractanți la joc și pariu</i>	1010
<i>Secțiunea a 9-a. Regimul/tratamentul fiscal al contractelor de joc și pariu</i>	1011
CAPITOLUL XXIX. TRANZACȚIA	1015
<i>Secțiunea 1. Noțiuni introductive</i>	1015
<i>Secțiunea a 2-a. Definiție. Felurile tranzacției</i>	1015
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile contractului de tranzacție</i>	1016
§1. Capacitatea de exercițiu	1016
§2. Consimțământul	1019
<i>Secțiunea a 4-a. Obiectul contractului de tranzacție</i>	1021
<i>Secțiunea a 5-a. Cauza contractului de tranzacție</i>	1024
<i>Secțiunea a 6-a. Forma contractului de tranzacție</i>	1025
<i>Secțiunea a 7-a. Caractere juridice</i>	1025
<i>Secțiunea a 8-a. Efectele contractului de tranzacție</i>	1026
<i>Secțiunea a 9-a. Desființarea contractului de tranzacție</i>	1028
§1. Cauze care conduc la nulitatea absolută a contractului	1028
1.1. Tranzacția asupra unui contract nul	1028
1.2. Tranzacția încheiată în baza unor înscrisuri false	1031
1.3. Tranzacția cu obiect unic	1031
§2. Cauze care conduc la nulitatea relativă a contractului	1031
2.1. Descoperirea ulterioară de înscrisuri necunoscute părților și manoperele dolozive	1031
2.2. Tranzacția încheiată pentru executarea unui act anulabil	1032
2.3. Tranzacția asupra unui proces	1032
§3. Ipoteze de desființare a tranzacției judiciare	1033

CAPITOLUL XXX. CONTRACTUL DE DONAȚIE	1035
<i>Secțiunea 1. Noțiune</i>	1035
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	1039
<i>Secțiunea a 3-a. Condiții de validitate</i>	1044
§1. Irevocabilitatea contractului de donație	1044
§2. Capacitatea părților	1046
2.1. Noțiune și reglementare	1046
2.2. Incapacități speciale de a dispune prin donație	1049
2.3. Incapacități speciale de a primi donații	1049
2.4. Condiții speciale privind capacitatea	1050
2.4.1. Donarea de organe, țesuturi și celule de origine umană	1051
2.4.2. Finanțarea activității partidelor politice prin donații	1051
2.5. Stingerea creanțelor fiscale la înstrăinarea unui teren sau construcții	1052
§3. Consimțământul	1053
§4. Promisiunea și oferta de donație	1054
4.1. Oferta de donație	1054
4.2. Promisiunea de donație	1055
§5. Obiectul donației	1056
§6. Sarcina	1058
§7. Cauza donației (<i>animus donandi</i>)	1060
§8. Donațiile făcute în vederea încheierii căsătoriei	1062
<i>Secțiunea a 5-a. Donațiile simulate, donațiile indirecte și darurile manuale</i>	1062
§1. Donațiile simulate	1062
§2. Donațiile indirecte	1063
2.1. Noțiune	1063
2.2. Renunțarea la un drept	1064
2.3. Remiterea de datorie	1065
2.4. Stipulația pentru altul	1065
§3. Darul manual	1065
<i>Secțiunea a 6-a. Efectele contractului de donație</i>	1066
§1. Obligațiile donatorului	1067
§2. Obligațiile donatarului	1067
§3. Efectele contractului de donație față de terți	1067
<i>Secțiunea a 7-a. Încetarea contractului de donație</i>	1068
§1. Revocarea donației	1069
1.1. Revocarea donației pentru ingraturitudine	1069
1.1.1. Cazuri și reglementare	1069
1.1.2. Exercițarea acțiunii în revocarea donației pentru ingraturitudine	1073
1.2. Revocarea donației pentru neexecutarea „fără justificare” a sarcinii	1075
1.3. Revocarea donațiilor între soți	1077
§2. Revocarea donațiilor <i>versus</i> acțiunea revocatorie	1078
§3. Admiterea acțiunii în simulație	1079
<i>Secțiunea a 8-a. Revizuirea condițiilor și sarcinilor</i>	1080
 CAPITOLUL XXXI. CONTRACTUL DE FIDUCIE	 1081
<i>Secțiunea 1. Precizări prealabile</i>	1081
<i>Secțiunea a 2-a. Noțiune și reglementare</i>	1082
<i>Secțiunea a 3-a. Caractere juridice</i>	1082
<i>Secțiunea a 4-a. Operațiunea de fiducie și contractul de fiducie</i>	1084
<i>Secțiunea a 5-a. Formele fiduciei</i>	1085
<i>Secțiunea a 6-a. Părțile contractului</i>	1085
<i>Secțiunea a 7-a. Obiectul contractului</i>	1087
<i>Secțiunea a 8-a. Condiții de validitate</i>	1089
§1. Forma contractului de fiducie	1089

§2. Cuprinsul contractului	1089
§3. Înregistrarea fiduciei	1089
§4. Desemnarea beneficiarului	1091
§5. Înlocuirea fiduciarului	1093
§6. Interdicția liberalității indirecte realizate prin fiducie	1095
<i>Secțiunea a 9-a. Opozabilitatea fiduciei</i>	1095
<i>Secțiunea a 10-a. Efectele contractului de fiducie</i>	1096
§1. Obligațiile constituitorului	1096
1.1. Transferarea drepturilor și suportarea cheltuielilor legate de această operațiune	1096
1.2. Plata remunerației fiduciarului	1097
§2. Obligațiile fiduciarului	1098
2.1. Fiduciarul este obligat să execute atribuțiile încredințate în legătură cu fiducia	1100
2.1.1. Precizări prealabile	1100
2.1.2. Puterile fiduciarului	1101
2.2. Fiduciarul trebuie să îndeplinească formalitățile de înregistrare a fiduciei și de opozabilitate față de terți	1101
2.3. Fiduciarul este obligat să aducă la cunoștința terților cu care contractează calitatea sa	1102
2.4. Fiduciarul are obligația de a da socoteală cu privire la executarea fiduciei	1102
2.5. Fiduciarul răspunde pentru prejudiciile cauzate	1103
2.6. Fiduciarul este obligat să restituie masa fiduciară la încetarea contractului sau cu prilejul înlocuirii lui	1104
§3. Efectele contractului de fiducie față de terți	1105
<i>Secțiunea a 11-a. Modificarea contractului de fiducie</i>	1105
<i>Secțiunea a 12-a. Încetarea contractului de fiducie</i>	1106
§1. Cazurile specifice de încetare a contractului de fiducie	1106
1.1. Expirarea termenului	1106
1.2. Realizarea scopului fiduciei	1106
1.3. Denunțarea contractului	1106
1.4. Renunțarea la fiducie	1107
§2. Încetarea pentru alte cauze	1108
§3. Efectele încetării contractului de fiducie	1108
<i>Secțiunea a 13-a. Efectele juridice ale insolvenței asupra raporturilor fiduciare</i>	1108
§1. Insolvența fiduciarului	1109
§2. Insolvența constituitorului	1110
§3. Insolvența beneficiarului fiduciei	1111
<i>Secțiunea a 14-a. Tratatamentul fiscal al operațiunilor de fiducie</i>	1112

CAPITOLUL XXXII. CONTRACTUL DE LEASING	1116
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	1116
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	1117
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile contractului</i>	1119
§1. Finanțatorul/locatorul	1119
§2. Locatarul/utilizatorul	1120
§3. Fideiusorii și giranții cu garanții reale	1121
<i>Secțiunea a 4-a. Delimitarea contractului de leasing</i>	1122
§1. Operațiunea de leasing și contractul de leasing	1122
§2. Delimitarea contractului de leasing de alte contracte	1123
<i>Secțiunea a 5-a. Categoriile de leasing</i>	1124
§1. Leasing financiar și leasing operațional	1124
§2. Leasing mobilier și leasing imobilier	1125
§3. Forme speciale de leasing	1125
3.1. Contractul de lease-back	1125
3.2. Leasingul comun	1126

3.3. Subleasingul (sublocățiunea în regim de leasing)	1127
3.4. Alte forme de leasing	1128
<i>Secțiunea a 6-a. Obiectul contractului de leasing</i>	1128
<i>Secțiunea a 7-a. Conținutul contractului de leasing</i>	1129
§1. Elementele obligatorii ale contractului de leasing	1129
§2. Cuprinsul contractului de leasing	1131
<i>Secțiunea a 8-a. Efectele contractului</i>	1131
§1. Obligațiile finanțatorului/locatorului	1132
1.1. Respectarea dreptului utilizatorului de a-și alege furnizorul	1132
1.2. Contractarea bunului cu furnizorul și dobândirea dreptului definitiv de utilizare asupra programelor de calculator	1132
1.3. Transmiterea tuturor drepturilor asupra bunului către utilizator, cu excepția dreptului de dispoziție	1132
1.4. Respectarea dreptului de opțiune al utilizatorului	1133
1.5. Garantarea folosinței liniștite a bunului dat în leasing	1134
1.6. Încheierea unei polițe de asigurare asupra bunului dat în leasing	1135
§2. Obligațiile utilizatorului	1138
2.1. Efectuarea recepției și primirea bunului	1138
2.2. Exploatarea bunului potrivit instrucțiunilor furnizorului	1139
2.3. Interdicția grevării bunului cu sarcini	1140
2.4. Plata ratelor de leasing și a costurilor accesorii acestora	1140
2.5. Suportarea cheltuielilor de întreținere/utilizare și a riscului pieirii bunului	1143
2.6. Acoperirea pagubelor produse terților	1144
2.7. Încunoștințarea finanțatorului despre orice tulburare a dreptului de proprietate asupra bunului	1144
2.8. Restituirea bunului	1144
<i>Secțiunea a 9-a. Încetarea contractului de leasing</i>	1145
§1. Expirarea duratei contractului	1145
§2. Rezilierea contractului	1145
2.1. Refuzul utilizatorului de a primi bunul	1145
2.2. Insolvența sau dizolvarea și lichidarea unei părți	1146
2.3. Pieirea, pierderea sau dispariția bunului	1146
2.4. Desființarea titlului asupra bunului	1146
2.5. Neplata integrală a ratei de leasing timp de trei luni consecutive	1147
2.6. Conduita abuzivă a finanțatorului cu prilejul încetării raporturilor de leasing	1147
<i>Secțiunea a 10-a. Regimul juridic al contractului de leasing în caz de insolvență</i>	1149
<i>Secțiunea a 11-a. Regimul fiscal al operațiunilor de leasing</i>	1152

CAPITOLUL XXXIII. CONTRACTUL DE FRANCIZĂ	1157
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	1157
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	1158
<i>Secțiunea a 3-a. Părțile francizei</i>	1159
<i>Secțiunea a 4-a. Obiectul francizei</i>	1160
<i>Secțiunea a 5-a. Independența părților</i>	1160
<i>Secțiunea a 6-a. Registrul național de franciză</i>	1161
<i>Secțiunea a 7-a. Fixarea prețurilor în raporturile de franciză</i>	1162
<i>Secțiunea a 8-a. Diferite tipuri de franciză</i>	1163
§1. Franciza de producție sau industrială	1164
§2. Franciza de servicii	1164
§3. Franciza de distribuție	1164
§4. Master franchise	1165
<i>Secțiunea a 9-a. Încheierea contractului de franciză</i>	1165
§1. Etapa precontractuală	1165

§2. Cuprinsul contractului	1166
2.1. Obiectul contractului	1167
2.2. Drepturile și obligațiile părților	1168
2.3. Condițiile financiare	1168
2.4. Durata contractului	1168
2.5. Condițiile de modificare, prelungire și reziliere	1168
<i>Secțiunea a 10-a. Efectele contractului de franciză</i>	1169
§1. Obligațiile francizorului	1169
1.1. Transmiterea know-how-ului	1169
1.2. Transmiterea dreptului de utilizare a semnelor distinctive ale francizorului	1171
1.3. Asistența tehnică și/sau comercială	1171
1.4. Obligația de aprovizionare	1172
1.5. Exclusivitatea teritorială și obligația de neconcurență	1173
§2. Obligațiile francizatului	1174
2.1. Păstrarea secretului know-how-ului	1174
2.2. Plata taxelor și redevențelor	1175
2.3. Obligația de neconcurență	1177
<i>Secțiunea a 11-a. Încetarea contractului de franciză</i>	1178
<i>Secțiunea a 12-a. Remunerația francizatului</i>	1180
CAPITOLUL XXXIV. CONTRACTUL DE FACTORING	1181
<i>Secțiunea 1. Noțiune și reglementare</i>	1181
§1. Noțiune	1181
§2. Consacrarea legală a contractului de factoring	1181
§3. Configurarea jurisprudențială a contractului de factoring	1182
<i>Secțiunea a 2-a. Caractere juridice</i>	1182
<i>Secțiunea a 3-a. Formele factoringului</i>	1183
§1. Factoringul cu regres	1183
§2. Factoringul fără regres	1184
§3. Factoringul la scadență	1185
<i>Secțiunea a 4-a. Forma contractului</i>	1185
<i>Secțiunea a 5-a. Părțile contractului</i>	1185
§1. Aderentul	1185
§2. Factorul	1185
§3. Debitorul cedat	1186
<i>Secțiunea a 6-a. Obiectul contractului</i>	1186
<i>Secțiunea a 7-a. Efectele contractului de factoring</i>	1188
§1. Obligațiile aderentului	1188
1.1. Obligația de transmitere a creanțelor	1188
1.2. Obligația de garanție a creanțelor	1188
1.3. Obligația de notificare a debitorului cedat	1189
§2. Obligațiile factorului	1190
2.1. Finanțarea prin plată către aderent a prețului facturilor acceptate	1190
2.2. Suportarea riscului de neplată a debitorului cedat	1191
2.3. Încasarea creanțelor de la debitorii cedați	1191
<i>Secțiunea a 8-a. Raporturile dintre debitorul cedat și părțile contractului de factoring</i>	1192
§1. Raporturile dintre debitorul cedat și aderent	1192
§2. Raporturile dintre debitorul cedat și societatea de factoring	1192
<i>Secțiunea a 9-a. Delimitarea contractului de factoring de alte instituții juridice</i>	1193
§1. Cesiunea de creanță	1193
§2. Subrogația în drepturile creditorului	1194
§3. Scontarea	1194
§4. Factoringul și contractul de credit bancar	1194
<i>Secțiunea a 10-a. Încetarea contractului de factoring</i>	1195
<i>Secțiunea a 11-a. Regimul juridic al contractului de factoring în caz de insolvență</i>	1195

ANEXĂ. MODELE DE CONTRACTE	1197
Model 1. Contract de vânzare-cumpărare	1197
Model 2. Promisiune bilaterală de vânzare-cumpărare	1201
Model 3. Contract de schimb	1203
Model 4. Contract de furnizare de produse	1205
Model 5. Contract de report	1208
Model 6. Contract de antrepriză	1211
Model 7. Contract de asociere în participație	1214
Model 8. Contract de transport	1217
Model 9. Contract de mandat	1220
Model 10. Contract de comision	1223
Model 11. Contract de consignație	1226
Model 12. Contract de agenție	1228
Model 13. Contract de intermediere	1231
Model 14. Contract de depozit	1234
Model 15. Contract de închiriere	1236
Model 16. Contract de cont curent	1239
Model 17. Contract de cont curent bancar	1241
Model 18. Contract de asigurare	1243
Model 19. Contract de rentă viageră	1245
Model 20. Contract de joc și pariu	1246
Model 21	1248
M1. Tranzacție	1248
M2. Tranzacție	1250
Model 22. Contract de donație	1251
Model 23. Contract de fiducie	1253
Model 24. Contract de leasing	1261
Model 25. Contract de franciză	1264
Model 26. Contract de factoring	1268
BIBLIOGRAFIE	1271
INDEX	1285

exemplu poate fi dată promisiunea unilaterală/bilaterală de vânzare a unui imobil pentru care, legea (Codul civil) nu instituie aceeași cerință a solemnității cu cea a contractului de vânzare propriu-zis.

Încercându-se să se fundamenteze raționamentul legiutorului privind condiția formei autentice a promisiunii de donație, în practica judiciară s-a statuat că, în cazul **promisiunii de donație**, legiutorul a prevăzut condiția de solemnitate cea mai exigentă, în scopul de a atenționa părțile contractante asupra viitorului contract, care, pentru donator, produce consecințe diferite și mai grave decât în cazul vânzătorului, având în vedere că donația reprezintă un contract cu titlu gratuit, în baza căruia are loc trecerea unor valori dintr-un patrimoniu în altul, fără echivalent (I.C.C.J., *Completul pentru dezlegarea unor chestiuni de drept*, Decizia nr. 23/2017, M. Of. nr. 365 din 17 mai 2017^[1]).

De asemenea, în lipsă de alte precizări în textul legal, *promisiunea de donație* poate fi unilaterală sau bilaterală^[2].

În cazul neexecutării obligației de încheiere a contractului de donație, promisiunea de donație conferă beneficiarului numai dreptul de a pretinde *daune-interese* echivalente cu cheltuielile pe care le-a făcut și avantajele pe care le-a acordat terților în considerarea promisiunii (art. 1014 C. civ.), el neavând deschisă calea de a solicita instanței pronunțarea unei hotărâri care să țină loc de contract. Astfel cum rezultă din textul normei, daunele-interese sunt limitate, în sensul că ele pot consta doar în cheltuielile pe care beneficiarul le-a făcut și în avantajele pe care le-a acordat terților în considerarea promisiunii.

În schimb, în cazul ofertei de donație, acceptarea conduce la perfectarea contractului dacă sunt îndeplinite și celelalte condiții prevăzute de lege^[3].

Promisiunea de donație se revocă de drept în următoarele cazuri (art. 1022 C. civ.): dacă anterior executării sale se ivește unul dintre cazurile de revocare pentru ingraturitudine prevăzute la art. 1023 C. civ.; dacă, anterior executării sale, situația materială a promitentului (viitorul donator) s-a deteriorat într-o asemenea măsură încât executarea promisiunii, în sensul încheierii contractului de donație, a devenit excesiv de oneroasă pentru acesta; atunci când, anterior executării sale, promitentul a devenit insolubil.

§5. Obiectul donației

50. Potrivit art. 1225 alin. (1) C. civ., obiectul contractului îl reprezintă operațiunea juridică, precum vânzarea, locațiunea, împrumutul și altele asemenea, în cazul donației fiind vorba despre transferul gratuit al dreptului de proprietate, dar se poate transmite și un alt drept patrimonial.

Pot forma *obiectul material al donației* bunurile mobile și imobile care, deopotrivă, trebuie să îndeplinească (potrivit dreptului comun) o serie de condiții, precum: să fie în circuitul civil, să fie determinate sau determinabile, posibile, licite și să existe sau să poată exista în viitor (art. 1225-1229 C. civ.).

Inexistența bunului la momentul perfectării contractului de donație, în sensul că acesta a dispărut sau a fost distrus, atrage sancțiunea nulității absolute. Relevantă în acest sens este o decizie de practică în care s-a reținut că s-a probat constatarea nulității absolute parțiale a donației X/2018 pentru construcția C2 (bucătărie), motivat de faptul că imobilul fusese demolat anterior încheierii actului, deci era inexistent (C.A. Bacău, dec. nr. 734 din 3 noiembrie 2021, www.rolii.ro).

51. Excepție de la condițiile arătate mai sus fac *darurile manuale*, care nu pot avea ca obiect *bunuri viitoare*, întrucât nu sunt susceptibile de tradițiune. Precizăm că pot face obiectul darului manual numai bunurile mobile corporale cu o valoare de până la 25.000 de lei [art. 1011 alin. (4) C. civ.].

^[1] Prin aceeași Decizie, Înalta Curte a statuat că promisiunea de vânzare (antecontractul de vânzare cumpărare) nu trebuie să îmbrace formă autentică, principalul considerent constituindu-l lipsa unei reglementări exprese în acest sens.

^[2] A se vedea și R. CONSTANTINOVICI, *op. cit.*, p. 1131.

^[3] D. ZECA, în *Noul Cod civil. Comentarii, doctrină, jurisprudență. Vol. II. Art. 953-1649, cit. supra*, p. 117.

Având în vedere prescripțiile normei de mai sus, tragem concluzia că *bunurile mobile incorporale*, precum *titlurile de valoare* (acțiunile, obligațiunile), părțile sociale, titlurile de credit (cambiile, cecurile și biletele la ordin) nu pot constitui obiect al donației^[1].

În concepția clasică însă, titlurile la purtător pot forma obiect al darului manual^[2]. În același sens, instanțele judecătorești subliniau: potrivit art. 91 din Legea nr. 31/1990, în societatea comercială pe acțiuni capitalul social este reprezentat prin acțiunile emise de societate care, după modul de transmitere, pot fi nominative sau la purtător. Regula cuprinsă în art. 1909 C. civ. 1864 se aplică numai bunurilor mobile care pot fi obiect al posesiei, adică bunurilor mobile corporale. Dintre bunurile corporale, numai titlurile la purtător cad sub incidența art. 1909 C. civ. 1864, iar acțiunile nominative, fiind bunuri mobile incorporale, nu intră sub incidența acestor prevederi (I.C.C.J., s. com., dec. nr. 916/2010, www.scj.ro).

N.A.: În ceea ce privește acțiunile la purtător însă, această problemă nu va mai fi de actualitate având în vedere transpunerea Directivei (UE) 2015/849 privind prevenirea utilizării sistemului financiar în scopul spălării banilor sau finanțării terorismului. Astfel, art. 61 din Legea nr. 129/2019, pentru prevenirea și combaterea spălării banilor și finanțării terorismului, precum și pentru modificarea și completarea unor acte normative, prevede că la data intrării sale în vigoare se interzice emiterea de noi acțiuni la purtător și efectuarea de operațiuni cu acțiunile la purtător existente.

52. În altă ordine de idei, nu credem că ar exista impedimente ca donația să aibă ca obiect un *bun viitor* (art. 1228 C. civ.), urmând ca proprietatea să se transmită în momentul realizării bunului sau la un alt termen stabilit de părți.

Ca exemplu, jurisprudența a fost confruntată cu o astfel de donație care avea drept sarcină edificarea unui centru de rezidențial pentru persoane vârstnice și persoane aflate în nevoie (Judecătoria Brașov, sent. 9227 din 2 noiembrie 2021, www.rolii.ro).

Excepție fac *moștenirile nedeschise*, care nu pot fi înstrăinate, sub sancțiunea nulității absolute (art. 956 C. civ.)^[3].

Bunurile mobile care constituie obiectul donației trebuie enumerate și evaluate într-un înscris, chiar sub semnătură privată [sub sancțiunea nulității absolute – art. 1011 alin. (3) C. civ.].

Când bunul este individual determinat, donatorul trebuie să aibă calitatea de proprietar, nefiind admisă donația lucrului altuia, potrivit art. 984 alin. (1) C. civ, prin liberalitate persoana dispunând cu titlu gratuit de *bunurile sale*.

În ceea ce privește *stabilirea obiectului donației*, literatura de specialitate^[4] tranșează anumite aspecte problematice care ar putea apărea în cazul în care încheierea contractului de donație este însoțită, precedată sau urmată de încheierea unui alt contract (având ca parte o persoană străină de donație).

Astfel, în cazul în care se pune la dispoziție o *sumă de bani* în vederea achiziționării unui imobil, având în vedere că donatorul nu este proprietarul imobilului și, deci, nu îl poate dona, obiectul donației este reprezentat de suma de bani.

Suma de bani reprezintă obiect al donației și în situația în care aceasta se realizează prin înscrierea dreptului de proprietate asupra imobilului pe numele unei alte persoane decât cea care a cumpărat imobilul, însă numai dacă donația este concomitentă cu plata prețului către vânzător.

Dacă însă vânzarea se încheie, prețul este plătit, iar înscrierea pe numele donatorului care nu a luat parte la aceste acte juridice se face după definitivarea lor, obiectul donației îl constituie imobilul, și nu suma de bani.

În consecință, dacă obiectul donației este suma de bani, nulitatea contractului de donație sau reducțiunea, raportul ori revocarea donației nu va afecta dreptul de proprietate al dobânditorului (donatar)

^[1] Pentru detalii privind titlurile de valoare și titlurile de credit, a se vedea V. NEMEȘ, *Drept comercial*, ed. a 3-a, Ed. Hamangiu, București, 2018, p. 460 și urm.; C. GHEORGHE, *Drept comercial român*, Ed. C.H. Beck, București, 2013, p. 653 și urm.

^[2] FR. DEAK, *Tratat de drept civil. Contracte speciale*, Ed. Universul Juridic, București, 2001, p. 149.

^[3] A se vedea și L. STĂNCULESCU, *op. cit.*, p. 234; D. ZECA, în *Noul Cod civil. Comentarii, doctrină, jurisprudență. Vol. II. Art. 953-1649., cit. supra*, p. 107; C.-M. CRĂCIUNESCU, *op. cit.*, p. 719.

^[4] G. BOROI ș.a., *Fișe de drept civil, op. cit.*, p. 730.

asupra imobilului, însă dacă donația a avut ca obiect imobilul, toate aceste consecințe se vor răsfrânge asupra donatarului^[1].

§6. Sarcina

53. *Sarcina* este o obligație impusă donatarului, care, dacă a acceptat donația, este ținut să o ducă la îndeplinire.

În jurisprudența s-a detaliat că **sarcina trebuie să fie posibilă, licită și morală**. Ea poate fi stipulată în favoarea oricăreia dintre părți sau în favoarea unui terț. Dacă sarcina este stipulată în favoarea donatarului sau a unui terț, în măsura sarcinii, donația nu mai este o liberalitate (*Trib. Harghita, s. civ., dec. civ. nr. 528/R din 22 mai 2013, idrept.ro*).

În ceea ce privește *obiectul sarcinii*, ca element esențial al donației, în lipsa unei prevederi exprese, suntem de părere că acesta poate consta, în principiu, din orice fel de bunuri mobile sau imobile, precum și din orice fel de prestații (întreținere, plata unei rente etc.), inclusiv bunurile incorporale, deoarece interdicția privește doar darul manual.

După cum este reglementată sarcina, rezultă că în cvasitotalitatea cazurilor aceasta are natura juridică a unei *obligații de rezultat*.

Așa cum s-a subliniat în literatura de specialitate, donatorul poate impune donatarului orice sarcină, cu excepția celor contrare ordinii publice și bunelor moravuri^[2].

De asemenea, pentru valabilitatea donației este necesar ca sarcina să poată fi realizată faptic, dar și din punct de vedere juridic. De exemplu, oferta de donație cuprinde mențiunea că donația se face cu sarcina edificării de către donatar pe terenul respectiv, într-un termen de 2 ani din momentul acceptării donației, a unei școli și a unei săli de sport. Acesta ar putea constitui un exemplu în care executarea sarcinii nu s-ar putea realiza din cauza timpului prea scurt. După cum se cunoaște, doar formalitățile tehnice (avize, autorizații de construire, aprobări etc.) durează mai mult de 2 ani. La aceasta s-ar putea adăuga și utilitatea sarcinii ca cerință de revocare. De exemplu, în cazul de mai sus, se poate demonstra că sarcina nu este utilă pentru că, fie în zonă sunt suficiente școli, unități furnizoare de servicii de învățământ, fie este deficit demografic. Cum, de altfel, un alt exemplu ar fi acela în care donatarul are sarcina de a susține cheltuielile de școlarizare a unei persoane indicate de donator, iar aceasta, ca beneficiar al sarcinii, urmează cursurile la învățământul bugetat/gratuit.

În caz de neexecutare, donatorul poate recurge la măsuri de executare sau la rezoluțiunea donației ori la revocarea judiciară a acesteia pentru neexecutarea sarcinii. Sarcina trebuie să fie posibilă, licită și morală.

54. Deși, în lipsă de prevederi legale, obiectul sarcinii poate consta din cele mai variate prestații, totuși în jurisprudență au fost cenzurate situațiile pretinse sau calificate ca având natura juridică a sarcinii specifice donației.

Astfel, într-un caz, instanța a conchis că **uzufructul viager nu reprezintă o sarcină** asumată de către donatar, ci un dezmembrământ al dreptului de proprietate al donatoarei, pe care aceasta a înțeles să și-l rezerve cu ocazia efectuării actului de liberalitate. Împrejurarea că donatarul și-a asumat obligația de a respecta acest drept al donatoarei nu reprezintă o sarcină a donației, ci o asumare a unei obligații care rezultă din însăși existența dreptului de uzufruct al reclamantei, obligație care – în contextul caracterului real al dreptului – incumbă oricărei persoane. În egală măsură, împrejurarea că donatarul și familia acestuia nu au respectat dreptul reclamantei de uzufruct asupra imobilului nu poate constitui motiv de revocare a donației, câtă vreme nu reprezintă o sarcină a contractului de donație, reclamanta, în calitate de titulară a acestui drept real având la dispoziție căi specifice pentru apărarea sa, în scopul obligării eventualilor uzurpatori la respectarea dreptului său de uzufruct viager și redobândirea folosinței imobilului, care este de esență dreptului de uzufruct (*Judecătoria Satu Mare, dec. nr. 4125 din 18 decembrie 2020, www.rolii.ro*).

^[1] FR. DEAK, L. MIHAI, R. POPESCU, *Tratat de drept civil. Contracte speciale. Vol. III*, ed. a 5-a, Ed. Universul Juridic, București, 2018, p. 176.

^[2] A se vedea și D. ZECA, în *Noul Cod civil. Comentarii, doctrină, jurisprudență. Vol. II. Art. 953-1649, cit. supra*, p. 120.

De asemenea, stipularea clauzei privind achitarea eventualelor datorii nu are această natură (de sarcină – *n.n.*). De altfel, **preluarea eventualelor datorii de către donatar** este prevăzută de art. 53 din Legea nr. 51/2006 ca fiind o obligație legală ce le revine în calitate de noi proprietari, fără să afecteze natura juridică a actului de donație, respectiv donație necondiționată de executarea vreunei sarcini de către donatari (Trib. Gorj, dec. nr. 901 din 8 septembrie 2020, www.rolii.ro).

Tot astfel, dacă potrivit contractului de donație „plata impozitului aferent apartamentului incumbă, de la momentul încheierii contractului, pentru viitor, donatarului”, asumarea plății impozitului nu a fost prevăzută în cuprinsul contractului de donație ca o sarcină, ci ca o clauză constatatoare a unei obligații legale impuse de Codul fiscal (Judecătoria Satu Mare, dec. nr. 4125 din 18 decembrie 2020, www.rolii.ro).

Dacă în contract se prevede o clauză de genul „noi, părțile contractante, **convenim ca folosința bunului să fie exercitată în comun** atât de uzufructuară, cât și de nudul proprietar”, aceasta reprezintă de fapt o clauză în favoarea gratificatei pârâte prin care i s-a conferit dreptul de a folosi bunul alături de uzufructuara reclamantă (Trib. Brăila, dec. nr. 431 din 23 septembrie 2021, www.rolii.ro).

Cele mai frecvente sarcini în contractele de donații sunt cele privind obligația de întreținere a donatorului. În legătura cu acest gen de sarcini, într-o speță s-a reținut că obligația de întreținere menționată ca o sarcină are **caracter continuu**, adică se execută zi cu zi în mod continuu, iar termenul de prescripție extinctivă se calculează nu de la data încheierii contractului de donație cu sarcina întreținerii, ci de la data pretinsei neexecutări a acestei sarcini (C.A. Cluj, dec. nr. 175 din 12 mai 2021, www.rolii.ro).

Chiar dacă donația este *intuitu personae*, cu acordul donatorului, sarcina poate fi îndeplinită și de către o altă persoană. Cu titlu de exemplu reținem că, într-un contract, donatarul s-a obligat să-i asigure tatălui său, pe toată durata vieții, întreținere care constă în asigurarea tuturor celor necesare unui trai decent, potrivit posibilităților conferite de statutul său social, după cum urmează: folosința locuinței corespunzătoare, hrană, îmbrăcăminte și încălțăminte, menajul, încălzit, iluminat, îngrijire cu medic și medicamente, spitalizare în caz de nevoie și cheltuielile ocazionate de înmormântarea sa, iar întreținerea se va presta zilnic, printr-o **persoană agreeată de reclamant** (donator – *n.n.*) și eventual de comun acord (Judecătoria Sibiu, sent. nr. 4506 din 1 noiembrie 2021, www.rolii.ro).

Sarcina poate consta inclusiv dintr-o prestație economică stipulată în cuprinsul contractului de donație încheiat între părți. Sarcina, ce constituie o **afectare economică** a obiectului liberalității, o reprezintă construirea de către donatar a drumului public, cu privire la care în mod evident donatorul are un interes, acela de a avea drum de acces la proprietatea sa, după cum este evident și interesul donatarului, de a asigura cale de acces zonei locuite în cauză (Trib. Maramureș, dec. nr. 501 din 13 mai 2021, www.rolii.ro).

Pe de altă parte, instanțele au constatat: susținerile reclamantei, în sensul că obligația asumată prin convenția autenticată are o componentă **morală de recunoștință** în limitele liberalității și că noțiunea de întreținere în sensul atribuit prin convenția părților reprezintă, în esență, o sarcină a donației, chiar dacă a fost stipulată prin act separat, nu au putut fi reținute de către Tribunal, întrucât nu există nicio explicație logică a încheierii a două acte distincte în aceeași zi. Dacă intenția părților ar fi fost ca donația să cuprindă o sarcină, respectiv obligația de întreținere, nu se poate înțelege de ce această sarcină nu a fost inclusă în cuprinsul actului de donație, ci a fost menționată separat într-un alt act juridic. Dacă s-ar interpreta în sens contrar, s-ar ajunge la situația absurdă ca părțile să eludeze dispozițiile legale privind încheierea contractului de donație cu sarcină, precum și la posibilitatea ca părțile să-și invoce reaua-credință pentru protecția unui drept, fapt ce nu poate fi admis. Prin urmare, din moment ce donația este pur gratuită, donatarului nu îi revine nicio obligație, ci numai o îndatorire de recunoștință (Trib. București, s. a IV-a civ., sent. civ. nr. 698 din 26 martie 2018, www.rolii.ro).

§7. Cauza donației (*animus donandi*)

55. Scopul pentru care donatorul transferă, cu titlu gratuit, proprietatea sau un alt drept patrimonial altei persoane trebuie să existe, să fie licit și moral. În caz contrar, donația nu poate fi valabil încheiată (art. 1236 C. civ.). Literatura juridică, fiind convinsă de utilitatea extinderii noțiunii de cauză, a considerat că trebuie cuprins în sfera de aplicare a acestei noțiuni și scopul mediat^[1]. Soluția a fost consacrată de legiuitor în dispozițiile art. 1235 C. civ., conform căruia cauza actului juridic este dată de motivul care determină partea să încheie actul juridic. În cazul actelor cu titlu gratuit, integrarea scopului mediat în noțiunea de cauză trebuie realizată cu larghețe, pe temeiul falsității, ilicitității și imoralității, întrucât gratificatul se străduiește să păstreze un folos, și nu să evite o pagubă.

56. Motivul determinant urmărit de donator este un element subiectiv, variabil și concret în fiecare contract de donație^[2].

 Recalificarea unei operațiuni juridice de către organele fiscale. În ceea ce privește calificarea contractului ca donație prin prisma unei condiționări care afectează scopul acestuia, instanțele judecătorești au apreciat că, din perspectivă juridică, o **recalificare a contractului de donație** ca având caracter economic presupune contestarea unei mențiuni din actul autentic, ce reprezintă consecința constatării manifestării de voință a părților prin propriile simțuri de către notarul public. Curtea a constatat, în acest sens, că deși organele fiscale au posibilitatea să recalifice o operațiune atât din perspectiva naturii sale juridice, cât și din perspectiva drepturilor și obligațiilor convenite de părți în tranzacția respectivă, nu se poate trece peste efectele probatorii ale actelor, *instrumentum*, întocmite cu ocazia manifestării de voință a părților, dincolo de regulile probatorii prevăzute de lege. Caracterul disimulat al vânzării regăsite în contractul de donație, susținut de faptul că donatarul nu avea nevoie de o locuință, ceea ce ar determina concluzia neatingerii scopului donației, nu poate fi reținut, în condițiile în care *principiul libertății de voință a părților* nu permite raționamentul expus de către organele fiscale. Donația nu s-a efectuat în considerarea faptului că donatarul nu avea o locuință, iar scopul acestui contract regăsit sub noțiunea juridică de cauză a acestuia nu este condiționat de lege, din perspectiva asigurării mijloacelor de locuit pentru donatar (C.A. Pitești, s. a II-a civ., cont. adm. și fisc., dec. nr. 572 din 26 februarie 2015^[3]).

57. Dovada cauzei ilicite este o chestiune de fapt și poate fi făcută prin orice mijloace de probă.

Rezultă, așadar, că scopul reglementat de normele relative la liberalități este diferit de scopul/cauza ca cerință de validitate a contractului, reglementată de dreptul comun. Aceasta, întrucât, pe lângă condițiile la care este supusă cauza contractului, scopul/cauza donației reprezintă o condiție esențială a liberalităților și constă din *animus donandi*. Lipsa acestui element (*animus donandi*) ridică problema calificării juridice a operațiunii sau chiar valabilitatea donației.

 Cu privire la *cauza imorală* a donației, într-o speță s-a stabilit că acceptarea de către donatară a donației din partea părintelui său, în condițiile în care acesta și-a păstrat uzufructul viager și beneficiază de un venit lunar, **nu poate avea caracter imoral**, indecent. Nu s-a susținut și dovedit în speță vreo viciere a consimțământului donatorului sub forma dolului, manifestat sub forma sugestiei sau a captației (Trib. Sălaj, dec. nr. 1026 din 16 decembrie 2021, www.rolii.ro).

58. Intenția de a dona presupune un sentiment de gratificare, de ordin intelectual, psihologic, dar care poate fi dedus din împrejurările faptice ale convenției, raportate la aspecte precum: statutul părților, obiectul (bunurile donate) donației, contextul perfectării contractului etc.

 Plecând de la astfel de premise, în practica judiciară s-a statuat că: din actul adițional la contractul de donație, în care sunt individualizate și descrise bunurile donate, rezultă că marea majoritate a clădirilor donate se află în „completă stare de degradare”, „stare de ruină”, „foarte veche, stare de degradare”, „fundatie insuficientă” cu tâmplărie deformată, acestea fiind caracteristicile esențiale ale bunurilor donate. De asemenea, întreprinderea de stat care a preluat bunul donat în administrare a constatat că acesta

^[1] P. PERJU, *Contractul în dreptul civil român, cu referiri la noul Cod civil, și în dreptul nord-american*, Ed. C.H. Beck, București, 2011, p. 38.

^[2] G. BOROI, L. STĂNCIULESCU, *Instituții de drept civil în reglementarea noului Cod civil*, Ed. Hamangiu, București, 2012, p. 413.

^[3] Publicată în rezumat de judecător A. TABACU, în R.R.J. nr. 5/2015.

este „în completă stare de deteriorare, neputând în prezent să fie folosit, cu excepția câtorva încăperi, deoarece zidăria exterioară și interioară este în cea mai mare parte dărâmată, lemnăria, tavanul și acoperișul sunt stricate, iar dușumeaua lipsește. Având în vedere situația de fapt a bunurilor donate, la data încheierii actului de donație, instanța a apreciat că scopul Comunității Evreiești, la încheierea actului de donație, a fost acela de a dona, pentru protejarea propriilor interese, actul de donație fiind mijlocul juridic cel mai profitabil la data respectivă, în condițiile în care „prin donarea acestor bunuri către organele Puterii de Stat urmează a se da la scădere toate impozitele, amenzile, cotizațiile și contribuțiile de orice fel datorate până în prezent oricăror organe ale Puterii de Stat, referitoare la imobilele donate prin prezentul act” – astfel cum rezultă, în mod expres, din actul de donație. Rezultă că *scopul mediat și subiectiv* al actului de donație a fost acela de realizare a unor obiective pur pragmatice ale comunității Evreiești din anul 1952, iar mijlocul juridic general de realizare a acestor obiective personale a fost contractul de donație, având ca *scop imediat și abstract, general*, caracteristic oricărui act de donație, intenția de a gratifica o altă persoană. În condițiile de fapt menționate, instanța a constatat că nu sunt îndeplinite cerințele legale pentru constatarea nulității actului de donație, deoarece imobilele nu au fost donate sub imperiul unei constrângeri psihice sau prin exercitarea abuzivă a atribuțiilor puterii de stat, astfel că cererea reclamantei a fost respinsă ca neîntemeiată (C.A. București, s. a IV-a civ., dec. civ. nr. 511/A din 4 decembrie 2014, *idrept.ro*).

Într-un alt caz, din contră, s-a reținut că ședințele din 9 aprilie 1951 și, respectiv, 10 aprilie 1951, prin care se susține că ar fi fost aprobată donația de către Consiliul Colegiului Avocaților I și prin care se susține de către intimată că ar fi fost desemnat reprezentantul acestei instituții în vederea încheierii actului de donație, au fost, potrivit declarațiilor martorilor, la rândul lor, formale, transmiterea bunului fiind deja hotărâtă de către organele de partid și de stat, prin reprezentantul Ministerul Justiției față de care Colegiul Avocaților era, la acea vreme, subordonat, administrativ și politic, iar persoana care a semnat în numele donatorilor, era, de asemenea, un membru al Partidului Comunist și nicidecum nu avea funcția de președinte ori de director al Colegiului de Avocați, pentru a îndeplini calitatea de reprezentant al donatorului față de dispozițiile art. 23 din Decretul nr. 60/1951 și ale art. 45 lit. a) din Decretul nr. 39/1950. Potrivit dispozițiilor art. 813 C. civ. (1864 – n.n.), validitatea actului de donație este condiționată de existența formei autentice a actului.

Această cerință, potrivit *principiului simetriei actelor juridice*, precum și principiului potrivit căruia forma actelor accesorii este condiționată de actul principal – *accessorium sequitur principalem* – trebuia îndeplinită și de delegațiile primite de reprezentanții donatorilor, cât și de acceptarea donației, neexistând, sub acest aspect, nicio dovadă în ce privește autenticitatea delegației pe care au primit-o reprezentanții donatorilor și donatoarei. În analiza cauzei în materie de donație, definită ca liberalitate, este necesar să se stabilească scopul sau motivul care a fost determinant pentru voința dispunătorului în acest sens. Ca atare, în acest caz, voința de a dispune nu poate fi separată de scopul determinant, care a provocat manifestarea dispunătorului sub forma unei liberalități. Așa cum se arată și în decizia nr. 610/2003 a Înaltei Curți de Casație și Justiție, Completul de 9 judecători, cauza în cazul contractului de donație cuprinde, în primul rând, voința de a dăru, *animus donandi*, și apoi, motivul care l-a determinat pe dispunător să facă liberalitatea, fără însă ca aceste elemente să poată fi separate și examinate apoi izolat, ele formând un tot. Scopul mediat – *causa remota* – numit și scopul actului juridic, constă în motivul determinant al încheierii unui act juridic; acest motiv, se referă, fie la însușirile unei prestații, fie la calitățile persoanei. Acesta este concret și variabil în funcție de natura juridică a actului juridic civil încheiat. Voința de a dăru, manifestată prin actul aparent al donației, nu poate ea singură să justifice o liberalitate întemeiată pe un motiv sau o cauză de natură a o vicia, de a determina donatorul la a dispune în acest sens, Curtea având în vedere pe lângă legislația în vigoare la data realizării liberalității și împrejurările contemporane efectuării donației. Actul de donație, în speța de față, s-a făcut după instaurarea puterii comuniste, nu cu intenția de a gratifica intimata, ci pentru schimbarea statutului social și pentru ca bunul să dobândească un regim juridic agreat, concordant noii ordini sociale în care proprietatea privată, deși recunoscută prin Constituție, era în fapt, încălcată (C.A. București, s. civ., min. și fam. dec. nr. 233/A din 13 aprilie 2009, *idrept.ro*).

§8. Donațiile făcute în vederea încheierii căsătoriei

59. În ceea ce privește *donațiile făcute viitorilor soți* în vederea încheierii căsătoriei, legea a fost preocupată de reglementarea unei asemenea situații în care donația este afectată de o condiție suspensivă. Potrivit art. 1030 C. civ., donațiile făcute viitorilor soți sau unuia dintre ei, sub condiția încheierii căsătoriei, nu produc efecte în cazul în care căsătoria nu se încheie. După cum se poate observa, condiția impusă de lege în acest caz este ca donația să se încheie anterior căsătoriei. În cazul în care căsătoria nu se încheie, *donația devine caducă*. Donația poate fi făcută de către terți sau rude apropiate ale viitorilor soți și poate fi stipulată în favoarea ambilor viitori soți sau numai în favoarea unuia dintre ei. Contractul de donație trebuie să îndeplinească cerințele de formă prevăzute de dispozițiile art. 1011 C. civ., precum și condițiile de fond referitoare la capacitatea donatorului, obiectul contractului și cauza acestuia^[1].

Secțiunea a 5-a. Donațiile simulate, donațiile indirecte și darurile manuale

60. În practică, pe lângă forma clasică, solemnă, donația prezintă mai multe varietăți, precum donațiile simulate, donațiile indirecte și darurile manuale, *excepții de la principiul solemnității donațiilor*.

§1. Donațiile simulate

61. Ca forme ale simulației în contracte, în cazul donației vom analiza *donația deghizată* și *donația prin interpunere de persoane*. Prin mecanismul simulației, astfel cum se arată și în doctrină^[2], printr-un act juridic public, aparent, denumit și simulat, se creează o altă situație juridică decât cea stabilită printr-un act juridic ascuns, secret, dar adevărat (actul ascuns trebuie să se încheie concomitent sau înainte de încheierea actului public).

62. *Donația deghizată* este o formă de donație simulată care, sub aparența unui contract cu titlu oneros, ascunde natura gratuită a contractului secret.

Sub acest aspect, într-o speță, s-a reținut: ceea ce este evident în cauză este faptul că vânzătorul a urmărit transferul dreptului de proprietate în favoarea părții N.M., iar faptul că prețul a fost stabilit mult sub valoarea reală a imobilului este justificat tocmai de înțelegerea părților, de gradul de rudenie dintre ei, cât și de faptul că cumpărătorul și-a asumat și respectat, chiar anterior perfectării actului autentic, obligația de a se muta alături de părinții săi și de întreținere a acestora, în măsura în care aceștia au avut nevoie, fapt confirmat de dovezile administrate. Așadar, cauza actului juridic analizat a existat, iar scopul încheierii lui, respectiv intenția reală care a stat la baza perfectării contractului nu a fost ilicit sau imoral, drept care, nulitatea absolută susținută de reclamant nu poate fi reținută de instanță. Atât timp cât s-a dovedit că prețul a fost plătit, chiar dacă înțelegerea părților așa cum a fost susținută și dovedită de părți conduce la concluzia logică că actul încheiat a fost simulat sub aspectul naturii sale, respectiv că în realitate s-a încheiat un contract de vânzare-cumpărare cu clauză de întreținere, cert este că nu a fost vorba de o donație deghizată așa cum deopotrivă a mai pretins reclamantul. Mai mult, chiar și în ipoteza în care s-ar fi ajuns la concluzia că actul de vânzare-cumpărare reprezintă o donație deghizată și prin încheierea ei s-ar ajunge la încălcarea rezervei succesoriale a reclamantului, sancțiunea prevăzută expres de lege într-o atare situație este *reducțiunea liberalității excesive*, în măsura necesară întregirii rezervei, iar nu nulitatea absolută (*Judecătoria Cluj Napoca, s. civ., sent. nr. 5386 din 25 iulie 2018, www.rolii.ro*).

63. Donațiile deghizate sunt valabile, simulația nefiind, în principiu, sancționată cu *nulitatea*.

Contractul însă poate fi lovit de nulitate, spre exemplu, dacă donația a fost deghizată „în scopul de a eluda revocabilitatea donațiilor între soți” [art. 1033 alin. (1) C. civ.].

^[1] G. BOROI, C. ANGHELESCU, *op. cit.*, p. 234.

^[2] *Ibidem*.

În ceea ce privește respectarea condițiilor de fond, trebuie îndeplinite condițiile de validitate pentru actul public, iar donația deghizată trebuie să îndeplinească condițiile de fond cerute de lege pentru contractul de donație.

Forma contractului care deghizează o donație este forma cerută de lege pentru validitatea actului aparent, nu forma autentică impusă de art. 1011 alin. (1) C. civ. pentru donații. Între părți își va produce efectele *actul juridic secret*, reprezentând în fapt donația, exceptată potrivit art. 1011 C. civ. de la obligativitatea încheierii în forma autentică.

Potrivit art. 1292 C. civ., dovada simulației poate fi făcută de terți sau de creditori cu orice mijloc de probă. Părțile pot dovedi și ele simulația cu orice mijloc de probă, atunci când pretind că aceasta are caracter ilicit.

Se impune remarca potrivit căreia, în anumite circumstanțe, donațiile deghizate pot îmbrăca forma delictului penal, putând fi dovedite astfel cu orice mijloc de probă.

Relevantă sub acest aspect este o Decizie a Înaltei Curți în care s-a reținut caracterul deghizat al donațiilor, care a reieșit din declarațiile martorilor denunțatori, rezultând, totodată, că inculpatul (cadru medical – n.n.) a procedat la o tergiversare a acordării îngrijirilor medicale necesare copiilor martorilor, pentru ca după discuțiile avute cu părinții și după acceptarea de către aceștia a plății unor sume de bani cu titlu de donație pentru spital sau pentru publicarea unor cărți, materiale științifice, la solicitarea și la sugestia inculpatului, problemele anterioare vizând consultațiile și intervențiile chirurgicale amânate să se rezolve într-un termen foarte scurt. Astfel că nu se poate susține că respectivele plăți au fost benevole sau că au reprezentat adevărate donații pe care legea le permite potrivit dispozițiilor art. 34 alin. (2) din Legea nr. 46/2003, în interpretarea din Decizia nr. 19/04.06.2015 a I.C.C.J. (I.C.C.J., s. pen., dec. nr. 432/RC din 14 octombrie 2021, www.scj.ro).

64. Donația prin interpunere de persoane este, de asemenea, o formă a donației simulate, însă, în acest caz, simulația privește persoana donatarului sau a donatorului, astfel că în actul public se va menționa o altă persoană, diferită de adevăratul donatar sau donator, regăsit în actul secret.

În practică, această formă de simulație este întâlnită atunci când se dorește, spre exemplu, menținerea unui anonim cu privire la persoana donatarului sau a donatorului, caz în care contractul nu are neapărat un scop ilicit (spre exemplu, donatorul nu vrea ca donatarul să afle cine l-a gratificat cu adevărat). În alte ipoteze, se poate urmări însă și eludarea dispozițiilor legale cu privire la incapacitatea de a primi sau a dispune prin donații. Pentru asemenea cazuri, legea a instituit o *prezumție relativă* de interpunere de persoane, în sensul că, în conformitate cu art. 992 alin. (2) C. civ., sunt *persoane prezumate interpușe* ascendenții, descendenții și soțul persoanei incapabile de a primi liberalități, precum și ascendenții și descendenții soțului acestei persoane.

Având în vedere că obiectul simulației este persoana donatarului, și nu operațiunea juridică efectuată de părți, problema formei sau condițiilor de fond nu mai este importantă, deoarece contractul încheiat cu persoana interpusă, fiind o donație, nu va fi exceptat de la obligativitatea încheierii în formă autentică, condițiile de validitate fiind cele specifice contractului de donație.

§2. Donațiile indirecte

2.1. Noțiune

65. Donațiile indirecte sunt acte juridice fundamentate pe intenția de a gratifica materializată însă printr-un act juridic care nu este un contract de donație, deși produce efectele specifice ale unui astfel de contract.

Pentru acest considerent, donațiile indirecte nu sunt supuse regulilor de formă cerute de lege pentru validitatea donației, fiind o *excepție* de la *principiul solemnității donației*. În schimb, donațiile indirecte sunt supuse regulilor de fond aplicabile donației, dar și regulilor de fond și de formă aplicabile actului juridic care se încheie.

În legătură cu aceasta, în practica judiciară s-a evidențiat, într-un caz concret, că nu s-a reținut existența vreunei contraprestații, nici măcar a vreunei sarcini care ar fi putut fi stipulată fără să afecteze caracterul gratuit al donației, cu atât mai mult cu cât actul a fost încheiat între soți. Calificarea acestuia urmează a fi raportată la ansamblul relațiilor de familie, intenția de a gratifica fiind justificată în principal prin prisma calității de soț a părților semnatare.

Chiar prima instanță a reținut în acest sens că actul a fost făcut în speranța că pârâțul își va modifica atitudinea față de familia sa. Totodată, Curtea a reținut că actul a fost încheiat și cu respectarea dispozițiilor art. 1011 alin. (2) C. civ., întrucât donațiile indirecte, ca acte juridice întemeiate pe intenția de a gratifica, sunt exceptate de la condiția de formă prevăzută pentru valabilitatea donației, respectiv a încheierii prin act autentic (C.A. Brașov, s. civ., dec. nr. 597 din 23 noiembrie 2020, www.rolii.ro).

Actele juridice prin care se realizează donații indirecte, utilizate în practică în mod frecvent, sunt renunțarea la un drept, remiterea de datorie și stipulația pentru altul.

Spre deosebire de contractul de donație deghizată, în cazul donației indirecte actul perfectat (prin care se realizează o liberalitate) este cel voit de părți. Strict juridic, donațiile indirecte sunt liberalități efectuate pe calea altor acte juridice (neasimilate sensului comun dat contractului de donație). Pentru acest considerent, donațiile indirecte nu sunt supuse regulilor de formă cerute de lege pentru validitatea donației, fiind o excepție de la principiul solemnității donației. În toate cazurile însă, pentru valabilitatea donațiilor indirecte este necesar să se realizeze acordul de voință între donator și cel gratificat. În consecință, pentru ca actul juridic să producă o îmbogățire gratuită este necesar ca cel gratificat să-l accepte și să declare că înțelege să se folosească de clauza prin care depunătorul îl gratifică printr-o stipulație în favoarea sa ori să își dea acordul cu privire la producerea efectelor juridice.

Pronunțându-se într-o cauză privind *transferul gratuit* (fără contraprestație) a unor sume de bani dintr-un cont bancar în contul altei persoane, instanța a calificat o astfel de operațiune drept donație. În concret, datele speței sunt următoarele. Donația făcută de defuncta mătușă G.I. este un act juridic perfect valabil încheiat în timpul vieții, care poartă semnătura acesteia și a reprezentantului băncii, donația poartă asupra sumelor în euro și nu a fost desființată. Având în vedere caracterul formal al *înscrișurilor bancare*, donația perfectată prin mențiunea „transfer toată suma în euro în cont curent (...) titular M.M. respectă rigorile dispozițiilor art. 269 alin. (2) C. proc. civ., fiind un *act întocmit de un funcționar public în exercitarea funcției sale*. Acest ordin adresat băncii în cadrul cererii tip denumită „Solicitare pentru efectuarea de operațiuni bancare la ghișeu nr. x” are dispoziții clare în ceea ce privește intenția de a dona și, din punct de vedere juridic, are valoarea unei donații indirecte. Efectele juridice ale acestei operațiuni la ghișeu sunt foarte clare, și anume, defuncta sa mătușă a donat intimatelor-pârâte suma în euro, în timpul vieții sale, în deplină cunoștință de cauză. Considerăm astfel că legislația bancară aplicabilă conferă înscrisului valoare de înscris autentic, aspect ce probează o dată în plus operațiunea donației valabil perfectate – în mai multe forme decât era necesar (C.A. București, s. a III-a civ., min. și fam., dec. civ. nr. 528A din 29 mai 2018, idrept.ro).

N.A.: Ca argument principal au fost aduse dispozițiile art. 269 C. proc. civ., potrivit cărora înscrisul autentic este înscrisul întocmit sau, după caz, primit și autentificat de o autoritate publică, de notarul public sau de către o altă persoană investită de stat cu autoritate publică, în forma și condițiile stabilite de lege. Autenticitatea înscrisului se referă la stabilirea identității părților, exprimarea consimțământului acestora cu privire la conținut, semnătura acestora și data înscrisului.

2.2. Renunțarea la un drept

66. Renunțarea la un drept constituie o donație indirectă ori de câte ori se fundamentează pe *animus donandi*. Pentru a produce efectele unei donații indirecte, renunțarea trebuie să fie însă *pur abdicativă*, și nu *in favorem*. Astfel, în cazul în care un moștenitor renunță la drepturile sale succesoriale, pur și simplu, pentru a profita celorlalți moștenitori, atunci renunțarea este abdicativă, însă dacă acel moștenitor indică și o persoană în favoarea căreia renunță la drepturile sale, atunci renunțarea ar fi *in favorem* și ar trebui să se supună condițiilor de fond și formă prevăzute pentru donație.